

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

SAKARYA SU VE KANALİZASYON İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2024 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	9
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	10
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	12
7. DENETİM BULGULARI	12
8. EKLER	49

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu Hakkında Bilgi	3
Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekleri Tablosu (TL)	4
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu (TL)	5
Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu (TL)	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri (TL)	6
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri (TL)	6
Tablo 7: Kayıtlı Değerler ve Amortisman Tutarları	16
Tablo 8: Sapanca İlçe Sınırlarındaki Bungalov ve Benzeri Yapıların Sayısı ile Bu Yapılara İlişkin Ruhsat Sayılarının Karşılaştırılması (31.12.2024)	19
Tablo 9: Yıllar İtibarıyla Su Kayıp Oranları	22
Tablo 10: Hesaplanan Birim Maliyet ile Satış Fiyatı Arasındaki Fark (TL)	24
Tablo 11: İdare'nin Son 3 Yılda Abonelerden Olan Birikimli Alacakları (TL)	42

KISALTMALAR

AŞ	Anonim Şirket
BŞB	Büyükşehir Belediyesi
CBS	Coğrafi Bilgi Sistemleri
DSİ	Devlet Su İşleri
KDV	Katma Değer Vergisi
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
İSKİ	İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü
SASKİ	Sakarya Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü
SCADA	Veri Tabanlı İzleme ve Kontrol Sistemi
TL	Türk Lirası
TÜFE	Tüketicici Fiyat Endeksi
USOS	Uzaktan Sayaç Okuma Sistemi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Alınan Çekler Hesabının Kullanılmaması ve Bu Hesapla İlgili Yapılan İşlemlerin Mevzuat Hükümlerine Uygun Olmaması
2. Su Aboneliği Güvence Bedelinin İadesinin Hatalı Muhasebeleştirilmesi
3. Amortisman Tutarlarının İlgili Varlığın Kayıtlı Değerinden Yüksek Olması
4. Tahsis Edilen ve Tahsisli Kullanılan Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarında İzlenmemesi

B. Diğer Bulgular

1. Bungalov ve Benzeri Konaklama Tesislerine İşyeri Su Aboneliği Tesis Edilmesi ve Kaçak Su Kullanan Tesislerin Bulunması
2. Çevre Katkı Paylarının Defterdarlık Muhasebe Birimi Hesabı Yerine Bakanlığın Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğü Hesabına Ödenmesi
3. İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıp-Kaçak Oranının Yüksek Olması
4. İçme ve Kullanma Suyu Tarifelerinin Maliyetinin Altında Belirlenmesi
5. Su Aboneliği Güvence Bedellerinin İadesinde Güncellemenin TÜFE Esas Alınarak Yapılmaması
6. Bütçe Emaneti Ödenmelerinde Mevzuatta Belirtilen Sıraya Uyulmaması
7. Vidanjör Hizmeti Alım İşinde Teknik Şartname Hükümlerine Aykırı Hareket Edilmesi
8. İş Programlarının İmalat-Ödenek-Süre Bağlantısı Kurulmadan Hazırlanması
9. Yapım İhalelerinde Bazı İmalatlara Ait Uygulama Projesi Olduğu Halde Karma Sözleşme Yerine Birim Fiyat Sözleşme Yapılması
10. İdare'nin Hizmet Alanındaki Bazı Yerleşim Yerlerinde Sayaç Okuma Yapılmaması ve Bazı Yerleşim Yerlerinde de Sayaç Takma İşleminin Tamamlanmamış Olması
11. Pilot Bölge Olarak Başlatılan Uzaktan Sayaç Okuma Sistemi (USOS) Projesinin Sürüncemede Bırakılması

12. Kayıtlı Taşınmazların Güncellemelerinin Mevzuata Uygun Yöntemlerle Yapılmaması
13. Taşınmaz İcmal Cetvellerinin Oluşturulmaması
14. Mevcut Kanalizasyon ve İçme Suyu Şebeke Tesislerinin Tevsii ve İslahına İlişkin Yapılan Harcamalardan Katılma Payı Alınmaması
15. Yeraltı Suyu Kullanan Fakat Kanalizasyon Hizmetinden Yararlanmayanlara Atık Su Bedeli Tahakkuk Ettirilmesi
16. Çevre Temizlik Vergisi Paylarının İlgili Belediyelere Tam Olarak Aktarılmaması Sonucu Faiz Yüküne Maruz Kalınması
17. İdare'nin Gelirlerine İlişkin Tahsilat ve Takip Süreçlerinin Etkin Olarak İşletilmemesi
18. İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması
19. Ek Özel Hizmet Tazminatı Puantajlarının Hatalı Doldurulması
20. Yevmiye Defterinde Boş Yevmiyeler Bırakılması ve Geçmişe Yönelik Kayıt Yapılması
21. Yevmiye Defteri ve Muhasebeleştirme Belgelerine Alt Yevmiye Numarası Verilerek Kayıt Yapılması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Sakarya Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü, Büyükşehir Belediyesi'nin su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gereken her türlü tesisi kurmak, kurulu olanları devralmak ve bir elden işletmek üzere, Bakanlar Kurulunun 23.08.2001 tarih 3152 sayılı kararı ile ADASU ismiyle kurulmuş olan Sakarya Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı özel bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluştur. Teşkilatı, Yönetim ve Karar Organları, Ana Hizmet Birimleri ve Denetim Birimlerinden meydana gelmektedir. ADASU ismi, 31.01.2011 tarih ve 1388 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla, Sakarya Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü olarak 13.02.2011 tarih ve 27845 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak değiştirilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde mahalli idare; yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idare olarak tanımlanmıştır. Buna göre SASKİ ve bağlı idare olarak Bakanlar Kurulu Kararı tarafından kurulduğundan mahalli idare olup 5018 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

30.03.2014 tarihinde yürürlüğe giren 6360 sayılı Kanunla birlikte Büyükşehir Belediyesi mücavir alanı il sınırı olarak belirlenmiştir. İlgili Kanun'un yürürlüğe girmesiyle birlikte hizmet verilen alan genişleyerek Sakarya il sınırlarına ulaşmıştır.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un Ek 5'inci maddesinde yer alan; “Bu Kanun diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanır.” hükmü gereğince SASKİ faaliyetlerini 2560 sayılı Kanun'da belirtilen esaslar dahilinde yürütmektedir.

Genel Müdürlüğün görev, yetki ve sorumlulukları 2560 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre, ana başlıklar itibarıyla, Genel Müdürlüğün yetki, görev ve sorumlulukları şunlardır:

“a) İçme, kullanma ve endüstri suyu ihtiyaçlarının her türlü yeraltı ve yer üstü kaynaklarından sağlanması ve ihtiyaç sahiplerine dağıtılması için; kaynaklardan abonelere ulaşıncaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak, bu projelere göre tesisleri kurmak veya kurdurmak, kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

b) Kullanılmış sular ile yağış sularının toplanması, yerleşim yerlerinden uzaklaştırılması ve zararsız bir biçimde boşaltma yerine ulaştırılması veya bu sulardan yeniden yararlanılması için abonelerden başlanarak bu suların toplanacakları veya bırakılacakları noktaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak; gerektiğinde bu projelere göre tesisleri kurmak ya da kurdurmak; kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

c) Bölge içindeki su kaynaklarının, deniz, göl, akarsu kıyılarının ve yeraltı sularının kullanılmış sularla ve endüstri artıkları ile kirletilmesini, bu kaynaklarda suların kaybına veya azalmasına yol açacak tesis kurulmasını ve bu tür faaliyetlerde bulunulmasını önlemek, bu konuda her türlü teknik, idari ve hukuki tedbiri almak,

d) Su ve kanalizasyon hizmetleri konusunda hizmet alanı içindeki belediyelere verilen görevleri yürütmek ve bu konulardaki yetkileri kullanmak,

e) Her türlü taşınır ve taşınmaz malı satın almak, kiralamak, ekonomik değeri kalmamış araç ve gereçleri satmak, İSKİ'nin hizmetleriyle ilgili tesisleri doğrudan doğruya yahut diğer kamu veya özel kuruluşlarla ortak olarak kurmak ve işletmek, bu maksatla kurulmuş veya kurulmakta olan tesislere iştirak etmek,

f) Kuruluş amacına dönük çalışmaların gerekli kılması halinde her türlü taşınmaz malı kamulaştırmak veya üzerinde kullanma hakları tesis etmek.”

Diğer yandan, mahalli idarelerin görev ve sorumluluklarının takibinde İçişleri Bakanlığı ile birlikte Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilendirilmiştir. Mahalli idarelerin; denetim ve soruşturma faaliyetleri İçişleri Bakanlığının, bu idarelerin iş ve işlemlerine dair mevzuatla verilen görevlerin ve hizmetlerin takibi gibi faaliyetler ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın (Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü'nün) yetkisindedir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

2560 sayılı Kanun'da su ve kanalizasyon idarelerinin organları; Genel Kurul, Yönetim Kurulu, Denetçiler ve Genel Müdürlük olarak sayılmıştır.

Bahsi geçen Kanun'un 4'üncü maddesine göre Sakarya Büyükşehir Belediye Meclisi, SASKİ Genel Kurulu olarak görevli ve yetkilidir. Ayrıca Genel Kurul, Sakarya Büyükşehir Belediye Başkanının görüşülmesini önerdiği işleri görüşüp karara bağlar.

Yönetim Kurulu, bir başkanla beş üyeden oluşur. Büyükşehir Belediye Başkanı Yönetim Kurulunun başkanıdır. Belediye Başkanının bulunmaması halinde, Genel Müdür

Yönetim Kuruluna başkanlık etmektedir. Genel Müdür ile genel müdür yardımcılarında hizmette en eski olanı, hizmette eşitlik halinde yaşlı bulunan Yönetim Kurulunun tabii üyesidirler. Yönetim Kurulunun diğer üç üyesi Büyükşehir Belediye Başkanının teklifi ve Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'nın onayı ile atanmaktadır.

Daire başkanları, teftiş ve kontrol kurulu başkanı ve 1'inci hukuk müşaviri genel müdürün teklifi, yönetim kurulunun kararı ve büyükşehir belediye başkanının onayı ile; müdürler, teknik elemanlar, avukatlar, müfettişler ve doktorlar genel müdürün teklifi üzerine yönetim kurulu kararı ile; Su ve Kanalizasyon İdaresinin diğer personeli ise genel müdür tarafından atanmaktadır.

SASKİ Genel Müdürlüğü personeline ilişkin bir diğer düzenleme 5393 sayılı Belediye Kanun'un 49'uncu maddesinde yer almaktadır. Buna göre norm kadro ilke ve standartları Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kararlaştırılmakta ve kurum norm kadroları bu ilke ve standartlar çerçevesinde belediye meclisi kararıyla belirlenmektedir.

SASKİ Genel Müdürlüğünde çalışan memurlar 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi olup sözleşmeli personel ise 657 sayılı Kanun'un 4/B maddesi ile 5393 sayılı Kanun'un 49'ncu maddesine göre çalıştırılmaktadır. İşçiler 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına ve 696 sayılı KHK kapsamında çalıştırılanlar da bu Kararname ile 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına tabi olup tüm personelin sosyal güvenlik işlemleri 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca gerçekleştirilmektedir.

Genel müdürlük teşkilat yapısında doğrudan genel müdüre bağlı 4 birim belirlenmiştir. Bunlar; Teftiş Kurulu Başkanlığı, Özel Kalem Müdürlüğü, I. Hukuk Müşavirliği ve Ar-Ge birimleridir.

Genel Müdüre bağlı üç genel müdür yardımcısı bulunmaktadır. 15 daire başkanlığı ve 54 şube müdürlüğü alan ve amaçlarına göre ilgili genel müdür yardımcılıklarına bağlıdır. İstihdam edilen personele ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu Hakkında Bilgi

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	554	270
Sözleşmeli Personel	-	-
Kadrolu İşçi	258	76
Geçici İşçi	-	-
Toplam	812	346
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan		1377

Personel		
----------	--	--

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 4'üncü maddesinde mahalli idare; yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idare olarak tanımlanmıştır. Buna göre SASKİ'de bağlı idare olarak Bakanlar Kurulu Kararı tarafından kurulduğundan mahalli idare olup 5018 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

5018 sayılı Kanun'un 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır.

Mahalli idareler bütçe işlemlerini 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda yer alan bütçe ilkeleri doğrultusunda, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirmektedir.

SASKİ'nin 2024 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekleri Tablosu (TL)

Giderin Türü	Bütçele Verilen Ödenek	Ek Bütçe ile Verilen Ödenek	Eklenen/Düşülen Ödenek	Ödenek Toplamı	Bütçe Gideri Toplamı	İptal Edilen Ödenek
Personel Giderleri	235.423.000,00		132.299.489,29	367.722.489,29	311.293.229,47	56.429.259,82
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	31.922.000,00		6.420.516,19	38.342.516,19	34.143.105,44	4.199.410,75
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.648.748.000,00	550.000.000,00	69.134.686,00	2.267.882.686,00	2.129.711.227,93	138.171.458,07
Faiz Giderleri	170.000.000,00			170.000.000,00	117.538.472,67	52.461.527,33
Cari Transferler	9.667.000,00		1.555.000,00	11.222.000,00	10.708.406,82	513.593,18
Sermaye Giderleri	814.640.000,00		68.130.000,00	882.770.000,00	596.418.323,72	286.351.676,28
Sermaye Transferleri	100.000,00			100.000,00		100.000,00
Borç Verme	500.000,00			500.000,00		500.000,00
Yedek Ödenek	289.000.000,00		277.539.691,48	11.460.308,52		11.460.308,52
Toplam	3.200.000.000,00	550.000.000,00	555.079.382,96	3.750.000.000,00	3.199.812.766,05	550.187.233,95

İdare'nin 2024 mali yılı bütçesi ile 3.200.000.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup, yıl içinde ek bütçe ile eklenen 550.000.000,00 TL ödenek ile birlikte 2024 yılı ödenek toplamı 3.750.000.000,00 TL olmuştur. Yıl içinde 3.199.812.766,05 TL bütçe gideri yapılmış olup, 550.187.233,95 TL ödenek ise iptal edilmiştir.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu (TL)

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (*) (**)	Tahsilat Tutarı	Ret ve İadeler	Net Tahsilat	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
Vergi Gelirleri					
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	2.284.820.000,00	1.721.058.027,46	1.897.141,53	1.719.160.885,93	75,24%
Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler					
Diğer Gelirler	1.267.400.000,00	724.196.901,19	8.283.238,25	715.913.662,94	56,49%
Sermaye Gelirleri					
Ret ve İadeler	-2.220.000,00				
Toplam	3.550.000.000,00	2.445.254.928,65	10.180.379,78	2.435.074.548,87	%68,59

İdare'nin 2024 yılı Bütçesi "(A) Ödenek Cetvelinde" 3.750.000.000,00 TL ödenek, "(B) Gelirlerin Ekonomik Sınıflandırılması" cetvelinde ise 3.550.000.000,00 TL gelir tahmini öngörülmüş olup gider bütçesindeki ödenek toplamı ile gelir bütçesinde tahmin edilen gelir toplamı arasındaki fark, gelir karşılığı ek ödenek ile gösterilen 200.000.000,00 TL ile giderilerek bütçe denkliliği sağlanmıştır.

2024 yılında net bütçe geliri %68,59 seviyesinde gerçekleşmiştir. Teşebbüs ve mülkiyet gelirleri (%75,24) ile diğer gelirlerde (%56,49) beklenenin altında tahsilat gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu (TL)

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe Ödeneği	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
Personel Giderleri	367.722.489,29	311.293.229,47	84,65%
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	38.342.516,19	34.143.105,44	89,05%
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	2.267.882.686,00	2.129.711.227,93	93,91%
Faiz Giderleri	170.000.000,00	117.538.472,67	69,14%
Cari Transferler	11.222.000,00	10.708.406,82	95,42%
Sermaye Giderleri	882.770.000,00	596.418.323,72	67,56%
Sermaye Transferleri	100.000,00	0,00	0%
Borç Verme	500.000,00	0,00	0%
Yedek Ödenek	11.460.308,52	0,00	0%
Toplam	3.750.000.000,00	3.199.812.766,05	85,33%

2024 yılında bütçe giderleri (%84,33) seviyesinde gerçekleşmiştir. Personel giderleri, sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri, mal ve hizmet alım giderleri, faiz giderleri, cari transferler ve sermaye giderleri beklenenin altında gerçekleşmiştir.

İdare'nin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2023 yılının 2022 yılına, 2024 yılının 2023 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri (TL)

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2022 Yılı (A)	2023 Yılı (B)	2024 Yılı (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%)	2024-2023 Değişim Oranı (%)
Vergi Gelirleri					
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	668.423.627,18	1.444.165.498,68	1.721.058.027,46	116,05%	19,17%
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler					
Diğer Gelirler	235.252.930,62	558.217.633,71	724.196.901,19	137,28%	29,73%
Sermaye Gelirleri					
Toplam	903.676.557,80	2.002.383.132,39	2.445.254.928,65	121,58%	22,11%
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler Toplamı (-)	797.526,91	14.551.404,75	10.180.379,78	1824%	-30%
Net Toplam	902.879.030,89	1.987.831.727,64	2.435.074.548,87	120,16%	20,73%

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2024 yılında gelirler bir önceki yıla göre 276.892.528,78 TL'lik (%20,73) artış göstermiştir. Bu çerçevede; teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde 276.892.528,78 (%19,17), diğer gelirlerde 165.979.267,48 TL (%29,73) tutarlarında olmak üzere toplamda sınırlı seviyede bir artış gerçekleşmiştir.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri (TL)

Bütçe Giderinin Çeşidi	2022 Yılı (A)	2023 Yılı (B)	2024 Yılı (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%)	2024-2023 Değişim Oranı (%)
Personel Giderleri	82.875.819,43	174.847.020,42	311.293.229,47	109,74%	78,03%
SGK Devlet Prim Giderleri	12.507.489,04	21.535.620,40	34.143.105,44	72,18%	58,54%
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	712.046.858,37	1.268.606.693,60	2.129.711.227,93	78,16%	67,87%
Faiz Giderleri	99.206.393,59	138.444.522,30	117.538.472,67	39,55%	-15%
Cari Transferler	4.931.301,11	9.424.340,02	10.708.406,82	91,11%	13,62%
Sermaye Giderleri	312.158.142,72	422.794.235,94	596.418.323,72	35,44%	41,06%
Sermaye Transferleri	9.910.000,00	0,00	0,00	-100%	
Borç Verme					
Toplam	1.233.636.004,26	2.035.652.432,68	3.199.812.766,05	65%	57,18%

İdare'nin bütçe giderleri toplamı 2024 yılında 2023 yılına göre 1.164.160.333,37 (%57,18) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2023 yılında personel giderlerinin 136.446.209,05 TL (%78,03), sosyal güvenlik kurumlarına devlet prim giderlerinin 12.607.485,04 TL (%58,54), mal alım ve hizmet giderlerinin 861.104.534,33 TL'lik (%67,87), cari transferlerin 1.284.066,80 TL (%13,62), sermaye giderlerinin ise 173.624.087,78 (%13) arttığı görülmüştür.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın İdare'nin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2024 yılı Faaliyet Gideri 3.086.071.888,47 TL, Faaliyet Geliri 2.446.515.776,54 TL olup Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu ise -639.556.111,93 TL olarak gerçekleşmiştir.

İdare'nin; SASKİ Personel AŞ, ADASU Enerji AŞ ve AKIM Enerji AŞ'de %100, Sakarya Büyükşehir Fidancılık ve Peyzaj AŞ'de %40 oranında hisseye sahip olup, söz konusu Şirketlerde sahip olduğu sermaye tutarı ise toplam 542.727.328,53 TL'dir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1 Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

SASKİ'nin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, 23.12.2014 tarih ve 29214 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Çerçeve Hesap Planının Genel Yapısı" başlıklı 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2 Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Mali Tabloların Hazırlanması" başlıklı 484 ve "Mizan Cetveli ve Düzenlenecek Temel Mali Tablolar ile Diğer Mali Tablolar" başlıklı 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
 - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
 - 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3 Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın "Verilecek Defter, Mali Tablo, Belge ve Bilgilerin Çeşitleri" başlıklı 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın "Diğer Belgelerin Verilme Yeri, Süresi ve Usulleri" başlıklı 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütölüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmışından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı

Kurum organizasyon yapısı içerisinde personelin görev, yetki ve sorumlulukları açık şekilde belirlenmiş, yetki devirleri ve sınırları yazılı olarak belirlenmiştir. Ancak personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesine yönelik insan kaynakları politikaları belirlenmesine yönelik çalışmalara tamamlanmışsa da uygulamada yetersizlikler bulunmaktadır. Çalışanlar tarafından hizmet içi eğitimler ve “Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri” ile ilgili eğitimler alınmaktadır.

Risk Değerlendirme

2020-2024 Stratejik Planı ile 2024 Yılı Performans Programı, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile yönetmelik, rehber ve standartlardan oluşan diğer

düzenlemelere uygun olarak hazırlanmıştır. Kurumun bütçesi performans hedefleri ve faaliyetlerle ilişkilendirilmiş olmakla birlikte, stratejik planda belirlenen amaç ve hedeflerin gerçekleşmesini engelleyebilecek kurumsal riskler ile iç kontrol riskleri belirlenmemiştir.

Kontrol Faaliyetleri

İdarede ön mali kontrol sistemi kurularak, tüm birimler tarafından iş akış süreçlerini anlatan yazılı dokümanlar oluşturulmuştur. İdare tarafından güncel risk tanımlamaları yapılmaması nedeniyle riskleri ortadan kaldıracak, etkisini azaltacak kontrol faaliyetleri ile faaliyetleri gerçekleştirecek sorumlular belirlenememiştir.

Bilgi ve İletişim

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. Aynı zamanda idarenin bilgi yönetim sistemi yedeklemeyi, bilgi güvenliğini ve farklı verileri toplayarak analiz yapmayı sağlayan bir yapı şeklinde oluşturulmuştur. Öte yandan idarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanmasına yönelik çalışmalar mevcut olmakla birlikte henüz tamamlanmamıştır.

İzleme

İdarede iç kontrol sisteminin performansının takip edilmesi, birimlerden gelen iç kontrol raporlarının değerlendirilmesi, Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlık çalışmalarının yürütülmesi amacıyla İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu üst yönetici onayıyla oluşturulmamıştır. İdarede uygulanmakta olan İç Kontrol Standartları Uyum Eylem Planının bulunmadığı, iç denetim biriminin kurulmadığı, tüm birimlerinin iç kontrol sisteminin yılda en az bir kez değerlendirilerek İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmadığı görülmüştür.

SASKİ'nin tüm mali yönetim ve kontrol süreçleri incelenmesi sonucunda idarede ön mali kontrol biriminin kurulduğu ve etkin işlediği, üst yöneticilerin kontrol ortamının sağlıklı oluşturulmasının desteklendiği; diğer taraftan İç Kontrol Uyum Eylem Planı'na yönelik çalışmaların mevcut olduğu ancak tamamlanmadığı, personele hizmet içi eğitimlerin düzenli olarak verilmediği, idarede riskler ve riskler için tanımlanan kontrol faaliyetlerinin sorumlularının güncel olarak belirlenmediği anlaşılmıştır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Sakarya Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü'nün 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Alınan Çekler Hesabının Kullanılmaması ve Bu Hesapla İlgili Yapılan İşlemlerin Mevzuat Hükümlerine Uygun Olmaması

Alınan çeklerin muhasebe kayıtlarında izlenmediği ve alınan çeklerle ilgili yapılan işlemlerin mevzuat hükümlerine uygun olmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun “Kayıt Zamanı” başlıklı 50'nci maddesinde; bir ekonomik değerin yaratıldığında, başka bir şekle dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeye konu olacağı, bütün malî işlemlerin muhasebeleştirilmesi ve her muhasebe kaydının belgeye dayanması gerektiği ifade edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 101 Alınan Çekler Hesabı'na ilişkin “Hesabın Niteliği” başlıklı 52'nci maddesinde; alınan çekler hesabının muhasebe birimlerinin yapacakları her türlü tahsilat karşılığında muhasebe birimine hitaben düzenlenerek teslim edilen banka çekleri ve özel finans kurumlarının çekleri ile muhasebe yetkilisi mutemetleri tarafından muhasebe birimine teslim edilen aynı nitelikteki çeklerin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in “Hesaba İlişkin İşlemler” başlıklı 53'üncü maddesinde; alınan çekin sol alt köşesinden sağ üst köşesine çizilen iki kalın paralel çizgi arasına kurumun

hesabının bulunduğu bankanın adı yazılarak, çizgili çek haline getirileceği ve çekin (bloke edilenler hariç) kuruma verildiği ya da bundan en çok bir gün önceki tarihte düzenlenmiş olması gerektiği; blokeli çeklerde bloke edilen tutarın üzerinde keşide edilen çeklerin kesinlikle kabul edilmeyeceği; alınan çekler karşılığında alındı belgesi verileceği ve alındı belgesinin üzerine “çekle tahsil edilmiştir” ifadesinin yazılacağı; kuruma verilen çeklerin düzenlenecek dört nüsha teslimat müzekkeresi ile tahsil için bankaya gönderileceği ve bunların bu hesaba yardımcı hesapları itibariyle borç ve alacak kaydedileceği; karşılıksız çıkan çeklerle ilgili olarak gerekli hesap düzeltmeleri yapılarak mükellef hakkında ilgili kanun hükümlerine göre işlem yapılmasının sağlanacağı belirtilmiştir.

Yönetmelik’in “Hesabın İşleyişi” başlıklı 54’üncü maddesinde ise; alınan çeklerin 101 Alınan Çekler Hesabı’na borç, ilgili hesap veya hesaplara da alacak kaydedileceği, tahsil edilmek üzere bankaya gönderilen çeklerden, bankaca takas işleminin tamamlandığı bildirilen çek tutarlarının ise bu hesaba alacak ve 102 Banka Hesabı’na borç kaydedileceği ifade edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden; alınan çekin muhasebe birimine hitaben ve bloke edilenler hariç en çok bir gün önceki tarihte düzenlenmiş olması gerektiği; alınan çekin çizgili çek haline getirileceği, çizgili çek uygulamasıyla çalınmaya ve kaybolmaya karşı emniyet oluşturulacağı ve çek tutarının sadece ilgili kurumun banka hesabına yatırılmasının garanti altına alınacağı; bloke çeklerde bloke edilen tutarın üzerinde keşide edilen çeklerin kabul edilmeyeceği; alınan çekler karşılığında alındı belgesi verileceği ve tahsil için bankaya gönderilen çeklerin muhasebe kayıtlarında izleneceği; karşılıksız çıkan çeklerle ilgili olarak mükellef hakkında ilgili kanun hükümlerine göre işlem yapılacağı anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, anılan mevzuatta belirtilen şartları taşımayan çeklerin kabul edildiği, söz konusu çeklerin 101 Alınan Çekler Hesabı’nda izlenmediği, ileri tarihli olmalarına rağmen kabul edildiği ve muhasebe birimine hitaben düzenlenmediği tespit edilmiştir.

İdare tarafından su borçlarına veya kira alacaklarına karşılık alınan çeklerin vade sonunda tahsili amacıyla bankaya gönderilmesi durumunda, ilgili tutarın İdare’nin banka hesabına yatırıldığının teyit edildiğinde 102 Banka Hesabı’nın borcuna 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı’nın alacağına kayıt yapılması suretiyle mahsup işlemlerinin yapıldığı; söz konusu çeklerin İdarenin borçlarına mahsup edilmek üzere yüklenicilere ciro edilmesi durumunda ise bu işlemlerin 320 Bütçe Emanetleri Hesabı’nın borcuna 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı’nın alacağına kayıt yapılması suretiyle muhasebeleştirildiği anlaşılmıştır.

Kamu İdaresince, Bulgudaki tespit ve tavsiyeler dikkate alınarak mevzuattaki esaslara uyulmasına özen gösterileceği belirtilmiştir.

Alınan çeklerin Yönetmelik'te belirtilen şartları taşınması halinde teslim alınması ve ilgili hesaplara kaydedilmesi, çeklerin banka aracılığıyla tahsil edilmesi dışında Yönetmelik hükümlerine aykırı olarak işlem tesis edilmemesi gerekmektedir.

BULGU 2: Su Aboneliği Güvence Bedelinin İadesinin Hatalı Muhasebeleştirilmesi

Abonelik tesisine ilişkin sözleşme aşamasında alınmış olan teminat bedelleri ile iade edilen güncel tutarlar arasında oluşan farkların 630 Giderler Hesabına gider kaydı yapılmadan tamamının Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabına borç kaydı yapılarak muhasebeleştirildiği görülmüştür.

SASKİ Genel Müdürlüğü Abone Hizmetleri ve Tarifeler Yönetmeliği'nin "Teminat bedeli" başlıklı 22'nci ve Abone İşleri Yönergesi'nin "Yeni Aboneliklerde Alınacak Bedeller" başlıklı 26'ncı maddelerinde; abonelerden sözleşme esnasında bağlı olduğu tarife üzerinden 45 m³ tüketime karşılık güvence bedeli alınacağı, sanayi aboneleri için bu bedelin normal teminat tutarının iki katı olarak alınacağı belirtilmiştir.

Yine Yönetmeliğin "Teminat bedeli" başlıklı 22'nci maddesinin ikinci fıkrasında ve Abone İşleri Yönergesi'nin "İade İşlemleri" başlıklı 40'ıncı maddesinde; abonelik sözleşmesi yapıldığında m³ karşılığı olarak alınan teminat bedelinin, sözleşme feshedildiğinde alınan m³ karşılığı olarak güncel tarife bedeli üzerinden aboneye iade edileceği ifade edilmiştir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin Bilanço ilkelerini düzenleyen 8'inci maddesinde, bilanço ilkelerinin amacının, kamu idaresinin tasarrufundaki kaynaklar ile bunlarla elde edilen varlıkların muhasebe kayıtlarının yapılması, mali tablolarının hazırlanması ve raporlanması yoluyla, belli bir tarihte kamu idaresinin mali durumunun ilgililer için saydam ve gerçeğe uygun olarak yansıtmak olduğu ifade edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 630 Giderler Hesabının niteliğinin anlatıldığı 372'nci maddesinde; bu hesabın, bütçe ile ilgili olsun veya olmasın Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından belirlenen uluslararası genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine göre tahakkuk ettirilen her türlü giderin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; 2024 yılında aboneliğini sonlandıran kişilerden abonelik sözleşmesi yıllarına göre alınmış olan teminat bedellerinin güncel teminat tutarları üzerinden

42.389.151,09 TL olarak iadesinin yapıldığı; fakat alınmış olan bedeller ile iade edilen güncel teminat farkının 630 Giderler Hesabının kullanılmadığı; doğrudan 430 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabına borç kaydı yapılarak muhasebeleştirildiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresince, iade işleminin (430) Uzun Vadeli Hesaptan (330) Kısa Vadeli Su Depozitoları Hesabına alınarak gerçekleştirildiği, ayrıca güncel tutarlar arasında oluşan fark bedellerinin 630.03.04.02.90 Diğer Yasal Giderler Hesabında muhasebeleştirildiği ve buna örnek olarak 2025

yılına ait bir muhasebe işlem fişinin sunulduğu belirtilmişse de; 2025 yılında yapılacak kayıtların 2024 yılına ait mali tabloları düzeltici etkisi bulunmamaktadır.

Mali tabloların tam ve doğru bilgi sunması bakımından, alınan teminatlar güncel bedel üzerinden iade edilirken alınan teminat bedeli ile iade edilen güncel tutar arasındaki farkın 630 Hesabında muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Amortisman Tutarlarının İlgili Varlığın Kayıtlı Değerinden Yüksek Olması

Bazı duran varlık hesapların birikmiş amortisman tutarlarının, ilgili duran varlığın kayıtlı değerinden yüksek olduğu görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı (-) ile ilgili 202'nci maddesinde; bu hesabın maddi duran varlık bedellerinin ekonomik ömrü içerisinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesini izlemek için kullanıldığı ifade edilmiştir.

Bu hükme göre, bir yıldan fazla kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için amortisman ayrılması gerekmekte olup duran varlıklar tamamen amorti edilene kadar amortisman ayrılması gerekmektedir. Bu nedenle duran varlıklar için ayrılan birikmiş amortisman tutarları, maddi duran varlıkların kayıtlı değerlerinden fazla olamayacaktır.

Yapılan incelemede, aşağıdaki tabloda örnekler gösterildiği üzere, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı, 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı, 254 Taşıtlar ve 255 Demirbaşlar Hesabındaki kayıtlı maddi duran varlıklar için ayrılan birikmiş amortisman tutarlarının, maddi duran varlıkların kayıtlı değerinden daha fazla olduğu anlaşılmıştır.

Kamu İdaresince, taşınır ve taşınmaz sistemi yazılım desteğiyle muhasebe kayıtlarının

karşılaştırılıp mevzuata uygun şekilde düzenleneceği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ve açıklamalar doğrultusunda, duran varlıklar için ayrılan birikmiş amortisman tutarları, maddi duran varlıkların kayıtlı değerlerinden fazla olmaması gerekmektedir.

Tablo 7: Kayıtlı Değerler ve Amortisman Tutarları

Hesap Kodu					Kalemler	Borç	Alacak
257	1	6	1	0	Köprüler	-	1.206.718,56
251	1	6	1		Köprüler	515.742,14	-
257	3	2	3	0	İnşaat Makineleri	-	439.986,21
253	2	2	0	0	İnşaat Makineleri ve Aletleri	421.477,24	-
257	4	1	7	0	Motorsuz Kara Araçları	-	56.666,67
254	1	7	0	0	Motorsuz Kara Araçları	54.600,00	
257	5	2	6	0	Aydınlatma Cihazları	-	1.733,75
225	2	6	0	0	Aydınlatma Cihazları	1.560,00	-

BULGU 4: Tahsis Edilen ve Tahsisli Kullanılan Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarında İzlenmemesi

İdare'nin tahsis ettiği ve tahsisli kullandığı taşınmazların muhasebe kayıtlarında izlenmediği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 250 Arazi ve Arsalar Hesabının işleyişine ilişkin 189'uncu maddesinde; tahsise konu edilen arazi ve arsalar, tahsis edilen kamu idaresine hizmet veren muhasebe birimince kayıtlı değeri üzerinden bu hesaba borç, 500 Net Değer Hesabına alacak kaydedileceği, 252 Binalar Hesabının işleyişine ilişkin 193'üncü maddesinde; tahsise konu edilen binalar tahsis edilen kamu idaresine hizmet veren muhasebe birimince kayıtlı değeri üzerinden bu hesaba borç, 500 Net Değer Hesabına alacak kaydedileceği ve ayrıca, varlığa ilişkin ayrılmış amortisman tutarının 500 Net Değer Hesabına borç, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak kaydedileceği belirtilmiştir.

Kamu idaresinin, Yönetmelik gereği yapacağı kayıtlar için kullanacağı hesaplar da Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planında, tahsis ettiği taşınmazlar için ilgisine göre; 250.02, 251.02 ve 252.02 Kamu İdaresinin Tahsis Ettiği Taşınmazlar Hesaplarının, 500.11 Tahsis Edilen Taşınmazlar Hesabı ve 500.13 Tahsis Edilen Taşınmazlar İçin Ayrılmış Amortisman Tutarları Hesabının; tahsisli olarak kullandığı taşınmazlar için ise 250.03, 251.03 ve 252.03 Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar Hesapları ile 500.12 Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar Hesabının kullanılacağı belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde taşınmazların yönetimi ve kontrolü için, idarelerce tahsisli kullanılan ve tahsis edilen taşınmazlarla ilgili farklı bir kayıt düzeni bulunmakta ve bu şekilde kullanılan taşınmazlarla ilgili yapılacak kayıtlarında buna uygun olarak tutulması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, İdare'nin tahsis ettiği 10 adet taşınmaz için 500.11 Tahsis Edilen Taşınmazlar Hesabı ile 500.13 Tahsis Edilen Taşınmazlar İçin Ayrılmış Amortisman Tutarları Hesabının kullanılmadığı; 42 adet tahsisli kullanılan taşınmaz için ise 250.03, 251.03 ve 252.03 Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar Hesapları ile 500.12 Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar Hesabının kullanılmadığı, bu nedenle de tahsisli taşınmaz kullanımına ilişkin kurum mali tablolarının eksik bilgi içerdiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresince, konuya ilişkin çalışmaların sürdüğü, gerekli kayıtların ilerleyen süreçte yapılacağı belirtilmiştir.

Bu açıklamalar doğrultusunda tahsis edilen ve tahsisli kullanılan taşınmazlara ilişkin ilgili muhasebe kayıtlarının yapılması gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Bungalov ve Benzeri Konaklama Tesislerine İşyeri Su Aboneliği Tesis Edilmesi ve Kaçak Su Kullanan Tesislerin Bulunması

Sapanca Belediyesi sınırları içerisinde yapı kullanma izin belgesi (iskân) bulunmayan büyük kısmı doğal sit alanlarında, devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan alanlarda ve tarım alanlarında yer alan bungalov ve benzeri işletmelere işyeri açma ve çalışma ruhsatı üzerinden işyeri su aboneliği tesis edildiği ve aboneliği bulunmayan diğer işletmeler tarafından ise çeşitli yöntemlerle kaçak su kullanıldığı görülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun "Yapı kullanma izni" başlıklı 30'uncu maddesinde, yapı tamamlandıktan sonra inşaat ruhsatını veren idareden izin alınmasının (yapı kullanma izin belgesi/iskân ruhsatı) zorunluğu olduğu; "Kullanma izni alınmamış yapılar" başlıklı 31'inci maddesinde, kullanma izni verilmeyen ve alınmayan yapılarda izin alınıncaya kadar elektrik, su ve kanalizasyon hizmetlerinden ve tesislerinden faydalandırılmayacağı hüküm altına alınmıştır.

SASKİ Abone İşleri Yönergesi'nin ilk abonelik esnasında talep edilecek belgeler arasında, işyeri aboneliği için yapı kullanma izin belgesinin olmak zorunda olduğu, park-bahçe aboneliği için ilgili parselin imar veya kadastrâl yolunun bulunması, mevcut şebeke hattına en fazla 100 metre mesafede bulunması ve ikametgâh amaçlı kullanılan kalıcı yapı bulunmaması şartlarının aranacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede;

- 31.12.2024 tarihi itibarıyla Sapanca ilçe sınırları içerisinde toplam 4541 adet bungalov ve benzeri konaklama yapısının mevcut olduğu, bunların 2677'sinin tarım alanlarında, doğal sit alanlarında ve devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan alanlarda yer aldığı, toplam 4541 adet bungalov ve benzeri tesisten sadece 296'sının yapı kullanma izin belgesinin bulunduğu,

- İdare tarafından büyük kısmının yapı kullanma izin belgesine sahip olmayan 931 adet bungalov ve benzeri işletmeye işyeri su aboneliği tesis edildiği, söz konusu su aboneliği sözleşmesine istinaden 2823 adet yapıya su hizmet verildiği, söz konusu aboneliklerin işletmelerde işyeri açma ve çalışma ruhsatı bulunmasına dayandırıldığı,

- 244 bungalov ve benzeri işletmenin park-bahçe su aboneliği üzerinden su temin ettiğinin değerlendirildiği,

- Aktif olarak faaliyette bulunan 1.474 adet bungalov ve benzeri yapının ise çeşitli yöntemlerle kaçak su kullandığının değerlendirildiği,

Tespit edilmiştir.

Anılan mevzuat hükümleri çerçevesinde, imar mevzuatı kapsamındaki herhangi bir yapının yapı kullanma izin belgesi olmadan kullanılması ve kullanma izni alınmamış yapıların su hizmetinden faydalandırılması mümkün bulunmamaktadır.

Kamu İdaresince, işyeri açma ve çalıştırma ruhsatlarının ilçe belediyesi tarafından düzenlendiği; 3194 sayılı İmar Kanununa eklenen geçici 11'inci maddesiyle 01.07.2022 tarihine kadar yapı (inşaat) ruhsatı alınmış, ancak gerekli koşulları yerine getirmediği için "iskân" yani oturma izni bulunmayan binalara elektrik ve su bağlanmasının yolunun açıldığı, yapı (inşaat) ruhsatı alınmış ve buna göre yapılmış olma şartının 31.12.2021 tarihinden önce yapılmış olan yapılarla ilgili olarak uygulanmayacağı, özetle geçici elektrik veya su aboneliğinin tesisi için yol, elektrik, su, telefon, kanalizasyon, doğal gaz gibi alt yapı hizmetlerinden birinin veya birkaçının götürüldüğünün belgelenmesi dışında kanun maddesinde başka bir şart aranacağına dair emredici mevzuat düzenlemesinin bulunmadığı;

kaçak su kullanan tesislerle ilgili 2024 yılında 543 adet tutanak tutulduğu ve 187.209 m³ kayıp kaçak suyun kayıt altına alınarak 8.196.877 TL tahakkuk yapıldığı, 2025 yılında da söz konusu denetimlere devam edildiği; 2025 yılı Mayıs ayı itibarıyla Sapanca ilçesinde toplam 4840 adet bungalov ve benzeri yapının mevcut olduğunun tespit edildiği, bunların 2017 adetinin aboneliğinin bulunmadığı, 931 adet su aboneliği sözleşmesine istinaden 2823 adet bungalov yapıya su hizmeti verildiği, usulsüz ve kaçak olarak tabir edilen yöntemlerle izinsiz su tüketiminin önlenmesine yönelik olarak denetimlere devam edileceği belirtilmişse de; öncelikle 3194 sayılı Kanun'un Geçici 11'inci maddesinin 01.07.2022 tarihine kadar yapılmış yapıları kapsadığı, diğer bir ifadeyle 01.07.2022 tarihinden sonra yapılan yapılara ilişkin bir istisna getirmediği, dolayısıyla söz konusu hüküm 01.07.2022 tarihinden sonra İdare tarafından 931 adet bungalov ve benzeri tesisten 656 adetine su aboneliği tesis edilmesini karşılar nitelikte olmadığı; ayrıca söz konusu maddede devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan alanlarda ve tarım alanlarında bulunan yapılara abonelik tesis edilebileceğine ilişkin bir düzenlemeye de yer verilmediği değerlendirilmektedir. Bulguda söz konusu tesislere ilişkin sadece mevzuata aykırı olarak abonelik tesis edilmesi tespiti yapılmamış, kamu idaresi cevabında da belirtildiği üzere aktif faaliyette bulunan bungalov ve benzeri tesislerin büyük kısmının aboneliğinin bulunmadığını, diğer bir ifadeyle kaçak su kullandığının değerlendirildiği belirtilmiştir.

Yapı kullanma izin belgesi (iskân) bulunmayan ve imar mevzuatı uyarınca abonelik tesis edilmesi mümkün olmayan bungalov ve benzeri konaklama işletmelerine abonelik tesis edilmemesi, aktif olarak faaliyette bulunan bahse konu işletmelerin kaçak su kullanımına yönelik gerekli kontrollerin yapılması ve yaptırımların uygulanması gerekmektedir.

Tablo 8: Sapanca İlçe Sınırlarındaki Bungalov ve Benzeri Yapıların Sayısı ile Bu Yapılara İlişkin Ruhsat Sayılarının Karşılaştırılması (31.12.2024)

PLANLI ALAN				Tarım Alanı	Orman Alanı**	Doğal Sit Alanı	Kamu Alanı ***	Toplam Bungalov v ve Benzeri Yapı	Toplam İnşaat Ruhsatı	Toplam Yapı Kullanma İzin Belgesi
Konut Alanı	Ticari Alan	Turizm Alanı	Diğer*							
1570	15	178	63	1913	38	638	126	4541	447	296

* Millî Eğitim Bakanlığına bağlı ilk ve orta öğretim kurumları, sağlık tesisleri, kamu kurum ve kuruluşlara tahsis edilmiş alanlar ile yol, meydan, park, otopark, çocuk bahçesi, yeşil saha, ibadet yeri, karakol, pazar yeri, semt spor alanı gibi kamusal hizmete ayrılan alanlardır.

** Tarım ve Orman Bakanlığı'nın ilgili mevzuatı uyarınca onaylı projelerine istinaden yapı ruhsatları bulunmaktadır.

*** Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan alanlar ile toplumun yararlanması için ayrılan oyun bahçesi, çocuk bahçesi, dinlenme, gezinti, piknik, eğlence, rekreasyon ve rekreatif alanlardır.

BULGU 2: Çevre Katkı Paylarının Defterdarlık Muhasebe Birimi Hesabı Yerine Bakanlığın Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğü Hesabına Ödenmesi

İdare tarafından tahsil edilen su ve kullanılmış suları uzaklaştırma bedelinin yüzde biri üzerinden hesaplanan çevre katkı paylarının ilgili Defterdarlık Muhasebe Birimi hesabı yerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğü hesabına yatırıldığı görülmüştür

2872 Sayılı Çevre Kanunu'nun "Çevre katkı payı alınması, diğer gelirler ve bütçe ödenekleri" başlıklı 18'inci maddesinde;

"Çevre kirliliğinin önlenmesi, çevrenin iyileştirilmesi ve çevre ile ilgili yatırımların desteklenmesi amacıyla;

...

b) Büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idarelerince tahsil edilen su ve kullanılmış suları uzaklaştırma bedelinin yüzde biri,

çevre katkı payı olarak tahsil edilir. Tahsil edilen bu tutarlar, ilgililerce en geç ertesi ayın onbeşine kadar ilgili mal saymanlıkları hesaplarına aktarılır ve bütçeye gelir kaydedilir.

(Değişik fıkra:29/11/2018-7153/4 md.) Ayrıca ek 11 inci ve ek 13 üncü maddeler kapsamında elde edilen gelirler, yurt içi ve yurt dışından temin edilecek her türlü hibe, yardım ve bağışlar ile kredi anapara geri dönüşleri ve kredi faizleri de tahsil edilerek, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Merkez Saymanlık Müdürlüğü hesabına yatırılır ve bütçeye gelir kaydedilir.

Bu maddede sayılan gelirlerin tahsilatında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

... Yukarıda sayılan gelirlerin tahsili ve bütçede öngörülen ödeneklerin kullanımı ile ilgili usûl ve esaslar, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir."

Hükmü yer almaktadır.

Yukarıdaki madde hükmüne dayanılarak hazırlanan ve 03.04.2007 tarih ve 26482 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulan Çevre Gelirlerinin Takip ve Tahsili ile Tahsilat Karşılığı Öngörülen Ödeneğin Kullanımı Hakkında Yönetmelik'in "Çevre gelirlerinin tahsili" başlıklı 6'ncı maddesinin birinci fıkrasında;

“ ...

b) Büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idarelerince; çevre temizlik vergisi, katma değer vergisi dâhil her türlü vergi ve cezadan arındırılmış net metreküp karşılığı su bedeli ve kullanılmış suları uzaklaştırma bedeli olarak tahsil edilen meblağın yüzde biri oranındaki tutar en geç ertesi ayın onbeşine kadar büyükşehir belediyesinin bulunduğu mahaldeki ilgili muhasebe birimi hesaplarına aktarılır ve bütçeye gelir kaydedilir. Büyükşehir belediyelerince ilgili muhasebe birimine yatırılan tutarı gösteren alındı belgesi, tutarın yatırıldığı ayın sonuna kadar ilgili büyükşehir belediyesince Bakanlığa gönderilir.”

Denilmektedir.

Yapılan incelemede, İdare tarafından tahsil edilen su ve kullanılmış suları uzaklaştırma bedelinin yüzde biri üzerinden hesaplanan çevre katkı paylarının tahakkuk tutarının 31.12.2024 tarihi itibarıyla 17.735.027,46 TL olduğu ve söz konusu payların ilgili Defterdarlık Muhasebe Birimi hesabı yerine İdare’nin ödeme sistemine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğü Hesabının tanımlanarak yapılandırma dışında kalan tutarların bu hesaplara ödendiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresince; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından 25.04.2017 tarihinde kendileri dahil bütün büyükşehir belediyelerine gönderilen dağıtım yazıda belirtilen İBAN numarasının ödeme sistemine tanımlandığı belirtilmişse de; söz konusu İBAN numarasının Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğüne ait olduğu, diğer bir ifadeyle çevre katkı paylarının ilgili Defterdarlık Muhasebe Birimi hesabına yatırılmadığı anlaşılmaktadır.

İdare tarafından tahsil edilen su ve kullanılmış suları uzaklaştırma bedelinin yüzde biri üzerinden hesaplanan çevre katkı paylarının mevzuatında öngörüldüğü biçimde aktarılması için İdarenin ödeme sistemine Defterdarlık Muhasebe Birimi hesabının tanımlanması ve ödemelerin bu hesaba yapılması gerekmektedir.

BULGU 3: İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıp-Kaçak Oranının Yüksek Olması

İçme suyu temin ve dağıtım sistemlerindeki su kayıp ve kaçak oranının yüksek olduğu görülmüştür.

Sakarya Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü, Büyükşehir Belediyesi’nin su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gereken her türlü tesisi kurmak, kurulu

olanları devralmak ve bir elden işletmek üzere kurulmuştur. 30.03.2014 tarihinde yürürlüğü giren 6360 Sayılı Kanun ile birlikte Büyükşehir Belediyesi mücavir alanı il sınırları olarak belirlenmiştir.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un Ek 5'inci maddesinde bu Kanun'un diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanacağı hükmü yer almaktadır.

Anılan Kanun'a göre su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gereken her türlü tesisi kurmak, kurulu olanları devralmak ve bir elden işletmek amacıyla faaliyette bulunan kurumda; içme suyu borularında ve bağlantı parçalarında meydana gelen kırık ve çatlaklardan, boru başı ve abone bağlantı hatalarından ve servis depolarından meydana gelen veya diğer sebeplerle oluşan su kayıpları son üç yıl itibarıyla aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 9: Yıllar İtibarıyla Su Kayıp Oranları

	2022	2023	2024
Üretilen su miktarı (m3/yıl) (A)	124.761.554	121.805.790	141.481.362
Tahakkuk edilen su miktarı (m3/yıl) (B)	57.395.034	52.725.368	77.204.446
Kayıp oranı (%) (B)/(A) * 100	46	43	45,4

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere son üç yıllık süreçte su kayıp oranlarında önemli ölçüde bir azalma olmadığı gibi 2024 yılında mevcut su kaybı oranı hala %45,4 gibi oldukça yüksek bir seviyededir.

Diğer taraftan, su kaynaklarının korunması ve verimliliğin artırılması, içme-kullanma suyunun etkin kullanılması ve su kayıplarının kontrolüne ilişkin usûl ve esasları düzenleyen “İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği” 8 Mayıs 2014 tarih ve 28994 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe konulmuş, 31.08.2019 tarih ve 30874 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan değişiklikle Yönetmelik’in bazı maddelerinde değişiklik yapılmıştır.

Söz konusu Yönetmelik’in “Su kayıplarının azaltılması” başlıklı 9’uncu maddesine göre; İdarelerin su kayıp oranlarını, büyükşehir ve il belediyesinde 2023 yılına kadar en fazla %30, 2028 yılına kadar ise en fazla %25 düzeyine; diğer belediyeler su kayıplarını 2023 yılına kadar en fazla %35, 2028 yılına kadar en fazla %30, 2033 yılına kadar ise en fazla %25 düzeyine indirmekle yükümlü olduğu belirtilmiştir.

İdare'nin kayıp-kaçakla mücadeleyle dair iş ve işlemleri; "İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği" ve "İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği Teknik Usuller Tebliği" hükümleri uyarınca yürütülmekle birlikte, bu alanda nispi bir iyileşme olmasına rağmen, 2023 yılı için belirlenen %30 oranına ulaşamadığı, takip eden yıllarda ise artış eğiliminde olduğu görülmektedir.

Kamu İdaresince, fiziki su kayıplarının azaltılması için yapılan uygulamaların artarak devam edeceği, Yönetmelikte belirtilen kayıp oranlarına ulaşmak için gerekli çalışmaların titizlikle sürdürüleceği belirtilmiştir.

Gerek içme-kullanma suyunun etkin kullanılması ve su israfının önlenmesi, gerek "İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği" doğrultusunda kayıp-kaçak oranının Yönetmelikte belirtilen seviyelere düşürülmesi amacıyla çalışmalara hız verilmesi, kayıp kaçakla mücadeleyle dair çalışmaların artırılması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 4: İçme ve Kullanma Suyu Tarifelerinin Maliyetinin Altında Belirlenmesi

İçme ve kullanma suyu satış tarifelerinin maliyet bedellerinin altında belirlendiği görülmüştür.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un Ek 5'inci maddesinde mezkûr Kanun'un tüm büyükşehir belediyelerinde uygulanacağı belirtilmiş, Kanun'un "Tarife tespit esasları" başlıklı 23'üncü maddesinde ise "*Su satışı, kanalizasyon tesisi bulunan yerlerdeki kullanılmış suların uzaklaştırılması, septik çukurların boşaltılması giderleri için ayrı tarifeler yapılır. Bu tarifelerin tespitinde, yönetim ve işletme giderleri ile amortismanları doğrudan gider yazılan (aktifleştirilmeyen) yenileme, ıslah ve tevsi masrafları ve bir kar oranı esas alınır.*" hükmüne yer verilmiştir.

2560 sayılı Kanun'un verdiği yetkiye istinaden hazırlanan ve SASKİ Genel Kurulu tarafından onaylanan SASKİ Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliği'nde de tarife tespiti ile ilgili ayrıntılı hükümlere yer verilmiş, abonelerden hangi bedellerin tahsil edileceği, bu bedellerde hangi unsurların yer alacağı ifade edilip gerçek değerlere dayanarak hesaplama yapılması gerektiği belirtilmiştir.

Gerek Kanun’da gerekse Kanuna dayanılarak çıkarılan Yönetmelikte abone türlerine uygulanacak su satış tarifelerinin, yönetim ve işletme giderlerinin ve aktifleştirilemeyen yenileme, ıslah ve tevsii masraflarının toplamına Genel Kurul tarafından belirlenecek bir kâr oranı ilave edilerek bulunmasının esas olduğu belirtilmiştir.

İdare tarafından hesaplanan birim maliyet ile SASKİ Genel Kurulunca belirlenen ve 13.05.2024 tarihinden itibaren uygulanmaya başlanan satış tarifeleri, aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 10: Hesaplanan Birim Maliyet ile Satış Fiyatı Arasındaki Fark (TL)

Tarife Adı	Birim Fiyat Maliyeti	Güncel Su + Atıksu Birim Fiyat	Maliyet ile Birim Fiyat Arasındaki Fark
Konut-1	38,26	19,68	-18,58
Konut-2	20,64	15,74	-4,9
Konut-3	26,82	11,04	-15,78

Yapılan incelemede, İdare tarafından maliyet değerlerine dayalı bir çalışma yapılarak SASKİ Genel Kuruluna sunulmasına karşın Genel Kurulca içme ve kullanma suyu tarifesinin birim maliyetin altında belirlendiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresince, 2024 yılında herhangi bir birim fiyat artışı gerçekleştirilmediği, mesken tarife türlerinde birim maliyetin altında kalınmakla birlikte diğer abone türlerinde maliyetin üzerinde tarife uygulandığı belirtilmiştir.

Su satış maliyetinin 2560 sayılı Kanun ile SASKİ Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliği hükümlerine göre maliyet esası gözetilerek hesaplanması ve tarifelerin bu kapsamda düzenlenmesi gerekmektedir.

BULGU 5: Su Aboneliği Güvence Bedellerinin İadesinde Güncellemenin TÜFE Esas Alınarak Yapılmaması

Abonelik sözleşmesi sona eren abonenin güvence bedelinin Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) esas alınarak güncellenmek suretiyle iade edilmesi gerekirken sözleşme feshedildiğinde alınan m³ karşılığı olarak güncel tarife bedeli üzerinden aboneye iade edildiği görülmüştür.

03.04.2012 tarih ve 28253 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe konulan Belediye Su ve Kanalizasyon Hizmetlerinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik’in “Başvuru sahibinden bilgi ve belge istenmesine ilişkin hususlar” başlıklı 5’inci maddesine

09.08.2022 tarih ve 31918 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan değişiklikle eklenen (k) bendinde;

“...Abonelik sözleşmesi sona eren veya müşterinin muvafakati ile mekanik sayacı ön ödemeli sayaç ile değiştirilen abonenin güvence bedelinin iadesinde; su ve atıksu hizmetlerinin verildiği yerdeki son endeks okuma bilgileri aboneye bildirildikten sonra, nakit tahsil edilen güvence bedeli Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) tablosundaki aylık değişim oranları esas alınmak suretiyle iadenin yapılacağı ay itibarıyla güncellenir. ...”

düzenlemesi yer almaktadır.

SASKİ Genel Müdürlüğü Abone Hizmetleri ve Tarifeler Yönetmeliği’nin “Teminat bedeli” başlıklı 22’nci maddesinde ise; abonelik sözleşmesinin feshi durumunda, aboneliğin tesis edildiği tarihteki teminat bedeli karşılığı birim m³ ile aboneliğin sona erdiği tarihteki su hizmet tarifesindeki birim fiyatın çarpılması suretiyle hesaplanan tutarın aboneye iade edileceği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, abonelerden sözleşme esnasında bağlı olduğu tarife üzerinden 45m³ tüketime karşılık alınan güvence bedelinin, sözleşme feshedildiğinde TÜFE esas alınarak güncellenmek suretiyle iade edilmesi gerekirken 45m³ karşılığı olarak güncel tarife bedeli üzerinden aboneye iade edildiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresince, abone yazılımında güncelleme ve test çalışmalarının devam ettiği, 01.06.2025 tarihi itibarıyla güvence bedellerinin TÜFE esas alınarak güncellenmek suretiyle aboneye iade edileceği belirtilmiştir.

Abonelik sözleşmesi sona eren abonenin güvence bedelinin Belediye Su ve Kanalizasyon Hizmetlerinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik hükmü uyarınca TÜFE esas alınmak suretiyle iade edilmesi gerekmektedir.

BULGU 6: Bütçe Emaneti Ödenmelerinde Mevzuatta Belirtilen Sıraya Uyulmaması

Bütçe Emanetleri Hesabına kaydedilen tutarların ilgililere ödenmesi aşamasında muhasebe kayıtlarına alınma sırasına uyulmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Ödenemeyen giderler ve bütçeleştirilmiş borçlar” başlıklı 34’üncü maddesinin ikinci fıkrasında; nakit mevcudunun tüm

ödemeleri karşılayamaması halinde giderlerin muhasebe kayıtlarına alınması sırasına göre ödeneceği belirtildikten sonra, sırasıyla kanun gereğince diğer kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi, resim, harç, prim, fon kesintisi, pay ve benzeri tutarlara, tarifeye bağlı ödemelere, ilama bağlı borçlara, ödenmemesi halinde gecikme cezası veya faiz gibi ek yük getirecek borçlara ve ödenmesi talep edilen emanet hesaplarındaki tutarlara öncelik verileceği, “Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları” başlıklı 61'inci maddesinin altıncı fıkrasında ise; muhasebe yetkililerinin, bütçe emanetlerini muhasebe kaydına alınma sırasına göre ödenmesinden sorumlu olduğu belirtilmiştir.

Diğer yandan; Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 320 Bütçe Emanetleri Hesabına ilişkin “Hesabın niteliği” başlıklı 248'inci maddesinde; mali yıl içerisinde veya sonunda ödeme emri belgesine bağlandığı halde, nakit yetersizliği veya diğer sebeplerle ilgililerine ödenemeyen tutarların 320 Bütçe Emanetleri Hesabında izleneceği, “Hesaba ilişkin işlemler” başlıklı 249'uncu maddesinde ise; bütçe emanetlerine alınan tutarların muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ilgililerine ödeneceği hükme bağlanmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre; idarenin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde emanet hesaplarına alınan tutarların mevzuatında belirtilen ödemelere öncelik verilmesi şartıyla muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenmesi gerekmektedir. Bununla birlikte emanet hesaplarda izlenen söz konusu tutarların kayda alınma sırasına göre ödenmesinden muhasebe yetkilisinin sorumlu olacağı açıktır.

İdarenin hesap ve işlemleri kapsamında 320 Bütçe Emanetleri Hesabının ayrıntısının incelenmesi neticesinde; söz konusu hesaptan yapılan ödemelerin, yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine aykırı olarak, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresince, Bütçe Emanetleri Hesabına kaydedilen tutarların ilgililere ödenmesi aşamasında muhasebe kayıtlarına alınma sırasına dikkat edileceği belirtilmiştir.

Kamu kaynaklarının hukuka uygun bir şekilde kullanılmasını ve alacaklıların olası bir hak kaybı yaşamamasını teminen nakit yetersizliği dolayısıyla ilgililerine ödenemeyen ve bütçe emanetlerine alınan tutarların muhasebe kayıtlarına alındığı sıraya göre ödenmesi gerekmektedir.

BULGU 7: Vidanjör Hizmeti Alım İşinde Teknik Şartname Hükümlerine Aykırı Hareket Edilmesi

Vidanjör hizmet alım işinde iş emirlerinin teknik şartnamede belirtilen biçimde tutulmadığı, foseptik özelliği olmayan çekimlere ilişkin boşaltımların teknik şartnamede belirtilen alanlara yapılmadığı ve vidanjör araçlarının tam dolmadan boşaltıma gittiği görülmüştür.

Söz konusu hizmet alım ihalesi; ilçelerde arıza kayıt programına gelen iş emri talepleri doğrultusunda, foseptiklerin vidanjör ile çekilip İdare'nin belirlemiş olduğu döküm noktalarına boşaltılması ve sabit noktada çalışılarak su çekimi yapılması işini kapsamaktadır.

İhaleye ait Teknik Şartnamede; yükleniciye sistem üzerinden tablet aracılığı ile iş emri zimmetlendikten itibaren 72 saat içerisinde iş emrine gerekli müdahale yapılarak işlemin sonlandırılacağı, saha çalışmalarında yapılacak olan iş emirlerinin idare online takibinin yapılabilmesi amacıyla her ekipte bir adet tablet bulunacağı, foseptik çekimlerinde araç üzerindeki tankın, bir abonede dolumu gerçekleşmemiş ise aracın diğer iş emirlerine giderek tam dolumu sağlanacağı, şartnamede tarifi yapılmış döküm noktaları haricinde farklı yerlere döküm yapılamayacağı ve ödemelerin m³ üzerinden yapılacağı; foseptik özelliği olmayan (yağmursuyu gibi) çekimlerde ise, aracın sabit çalışır durumda çekim yaptığı süre dikkate alınarak her bir saat üzerinden ödeme yapılacağı, bu şekilde yapılan çekimlerin dere veya yakın noktada bulunan muayene bacalarına döküleceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, bazı iş emirlerinin 288, 243, 115 gibi saatlere kadar açık kalarak 72 saati aştığı, bazı iş emirlerinde araç kapasitesinin tam dolmadan boşaltımın yapıldığı, foseptik özelliği olmayan su çekimlerinin foseptik döküm alanlarına döküldüğü tespit edilmiştir.

Yine saatlik çalışma ile yapılacak foseptik özelliği olmayan çekimlere ait bazı iş emirlerinin açıklamasında işin süresi 1 – 2 saat gibi sürelerde belirtilmesine rağmen iş emirleri sonradan oluşturulduğu için 10 dakika gibi kısa sürelerde açılıp kapatıldığı anlaşılmıştır.

Teknik şartnamede yer alan hükümlere uygun hareket edilmemesi, gerek işlerin aksamasına ve dolayısıyla vatandaşa etkin hizmet sunulmamasına, gerekse hakediş ödemelerinde hatalı hesaplama yapılmasına sebebiyet verecektir.

Kamu İdaresince, 288, 243, 115 saat gibi açıkta kalan iş emirleri ile ilgili gerekli incelemeler yapılarak 72 saati geçen iş emirleri için Sözleşmede öngörülen cezai müeyyidelerin uygulandığı; tarih ve adres karşılaştırması ile foseptik çekim özelliği olmayan işler tarafımızca tespit edilerek işin kesin hesabı henüz düzenlenmediğinden söz konusu çekimlerin toplam tutarının yükleniciden mahsup edileceği; acil şikayetler sebebiyle yüklenicinin öncelikli olarak bölgeye yönlendirildiği durumlarda, hizmetin tamamlanması sonrasında iş emrini sistem üzerinden oluşturduğu, Teknik Şartnamenin 6.3. Maddesinde acil olarak giderilmesi istenen işlerin toplam iş emirlerinin % 5' ini geçmeyeceğinin düzenlemesi kapsamında hareket edildiği ifade edilmiştir.

İhale edilen işlerin uygulama aşamasında takip ve kontrol süreçlerinin sağlıklı yönetilmesi, yüklenicinin teknik şartnameye uygun hareket etmesinin sağlanması ve hatalı ödeme riski doğuracak durumlara engel olunması gerekmektedir.

BULGU 8: İş Programlarının İmalat-Ödenek-Süre Bağlantısı Kurulmadan Hazırlanması

Yapım işi ihalelerinde, iş programı hazırlanırken her bir imalat kalemine ait tutarları kullanarak aylık kümülatif toplama ulaşmak yerine, çalışılan gün sayısının sözleşme bedeline oranlanması sonucu bulunan günlük tutar üzerinden işlem tesis edildiği görülmüştür.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "İş programı" başlıklı 17'nci maddesinin birinci fıkrasında; *"Yüklenici, yer tesliminin yapıldığı tarihten itibaren on beş gün içinde, idarece verilen örneklere, sözleşmedeki ödeme şartlarına ve imalatların niteliği, teknik özelliği ve yapım sürelerine uygun bir iş programını hazırlayarak, onaylanmak üzere idareye teslim edecektir..."* hükmü yer almaktadır.

Bu hüküm iş programının nasıl hazırlanacağını detaylı bir şekilde açıklamamış olsa da, iş programının yapılma amacı düşünüldüğünde, imalat-ödenek-süre kavramlarını birbirleriyle bağlantılı şekilde içermesi gerektiği ortadadır.

Yapılan incelemede, İdarenin yapım işlerinde iş programlarının gerçekçi bir temele dayanmadığı anlaşılmıştır.

İdarenin onaylamış olduğu iş programlarında, sözleşme bedeli iş süresine bölünerek bir güne isabet eden tutar bulunmuş ve her ay içerisindeki çalışma gün sayısı ile çarpılarak aylık dilimler oluşturulmuştur.

Bu hesaplama şeklinde, tek tek imalat kalemlerinin o ayki tutarlarının belirlenmesi yerine aylık çalışılan gün sayısına göre tutarlar belirlenmiş olmaktadır. Oysa ki, iş programının mantığında hangi imalat kalemlerinin hangi tutarlarla hangi zaman diliminde yapılacağı yer almaktadır. Söz konusu imalat kalemlerinin tutarları ilgili ay içerisinde toplandığında ise o aya ait dilim ortaya çıkmış olacaktır. İdarenin iş programında ise, sadece o ay çalışılan gün sayısına isabet eden ödenek tutarları tespit edilmiştir. İmalat kalemlerinin miktarı, maliyeti ve süre bağlantısı kurulmamıştır.

Hazırlanacak iş programlarında imalat-zaman-ödenek dilimi bağlantısı kurularak, her bir imalat kaleminin her bir çalışılan günde/ayda imalat tutarlarını göstermesi sağlanmalıdır. Bu denge kurulmazsa, iş programı gerçekçi olmaktan uzak olacaktır. Bu durum ise planlama ile uygulamanın kopmasına neden olacaktır. Ayrıca fiyat farkı hesaplamaları, gecikme cezaları ya da fesih gibi konuların hepsi iş programı ile ilintili olduğu için hatalı uygulamalara sebebiyet verilebilecektir. Özellikle yıllara yaygın işlerde yıllık ödenek dilimi ve ilgili yıla düşen çalışılan gün sayısı dönemden döneme değişebileceği için bu duruma dikkat edilmesi önem arz etmektedir.

Kamu İdaresince, bundan sonraki ihalelere ait iş programları hazırlanırken imalat-zaman-ödenek dilimi bağlantısının kurulmasının sağlanacağı belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan açıklamalar doğrultusunda, yapım işlerine ilişkin iş programlarının, imalat-ödenek-süre bağlantısının kurularak, gerçekçi bir temelde hazırlanması gerekmektedir.

BULGU 9: Yapım İhalelerinde Bazı İmalatlara Ait Uygulama Projesi Olduğu Halde Karma Sözleşme Yerine Birim Fiyat Sözleşme Yapılması

Yapım işlerinde kesin/ön projesi olanlar dışındaki imalatlara ait uygulama projeleri hazırlandığı/hazırlanabileceği halde karma sözleşme yapmak yerine birim fiyat sözleşme yapıldığı görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun "Sözleşme türleri" başlıklı 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde; *"Yapım işlerinde; niteliği itibarıyla iş kalemlerinin bir kısmı için anahtar teslimi götürü bedel, bir kısmı için birim fiyat teklifi alma yöntemleri birlikte uygulanmak suretiyle gerçekleştirilen ihaleler sonucunda karma sözleşme düzenlenir"* denilmektedir.

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin "İhalelerde uyulması zorunlu

hususlar" başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde, uygulama projesi bulunan işlerde anahtar teslimi götürü bedel teklif alınmak suretiyle ihale yapılmasının zorunlu olduğu, bina işleri hariç, ihaleden önce uygulama projesi yapılamayanların kesin/ön proje üzerinden birim fiyat ihaleye çıkılabileceği, bu işlerden, uygulama projesi yapılabilen kısımlar için anahtar teslimi götürü bedel, uygulama projesi yapılamayan kısımlarda ise her bir kalem iş için birim fiyat teklif almak suretiyle ihale yapılabileceği belirtilmiştir.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin 4'üncü maddesi, iş grubu ve iş kalemi tanımlarını içermektedir. İş grubu, anahtar teslimi götürü bedel sözleşmelerde ve karma sözleşmelerde kullanılan bir terim olup, ödemeye esas birimlerden oluşmaktadır. İş kalemi ise birim fiyat sözleşmeleri ve karma sözleşmelerde kullanılan bir terim olup, ödemeye esas birim fiyatları içermektedir. Karma sözleşme, iş grupları için anahtar teslimi götürü bedel ve birim fiyat teklif alınan kısımlar için birim fiyat yöntemlerinin birlikte uygulandığı bir sözleşmeyi ifade etmektedir.

"Projelerin yükleniciye teslimi" başlıklı 11'inci maddesi, anahtar teslimi götürü bedel sözleşmelerinde ve birim fiyat esaslı sözleşmelerde projelerin yükleniciye teslimine dair detayları içermektedir. Anahtar teslimi götürü bedel esasına göre yapılan işlerde, projelerin yükleniciye teslim edilmesi sözleşmenin imzalanması sırasında gerçekleşir. Birim fiyat esaslı sözleşmelerde ise işlerin ön veya kesin projeleri, sözleşmenin imzalanması sırasında yükleniciye verilir.

"Geçici hakediş raporları" başlıklı 39'uncu maddesi, birim fiyat esasına göre yapılan işlerin bedellerinin ödenmesine dair esasları belirtmektedir. Bu kapsamda, sözleşmeye ekli birim fiyat teklif cetvelinde yazılı veya sonradan düzenlenen yeni birim fiyatlar ile metrajlarından hesaplanan iş kalemi miktarlarının çarpımı üzerinden hesaplanan tutar, sözleşmedeki kayıtlara ve ilgili kanunlara göre yapılacak kesintilerden çıktıktan sonra yükleniciye ödenir. Anahtar teslimi götürü bedel esasına göre yapılan işlerin bedelleri ise ihale dokümanında öngörülen ilerleme yüzdeleri üzerinden sözleşmede ve eklerinde belirtilen esaslara göre ödenir. Karma sözleşmelerde ise her iki yöntem için ilgili hükümlere uyulur.

"Kesin hakediş raporu ve hesap kesilmesi" başlıklı 40'ıncı maddesi, birim fiyat esaslı sözleşmelerde kesin hesapların nasıl yapılacağını detaylandırmaktadır. İşin geçici kabulü yapıldıktan sonra kesin hakediş raporunun düzenlenmesiyle işe başlanır. Anahtar teslimi götürü bedel sözleşmelerde kesin hesap işlemleri, işin geçici kabulü yapıldıktan sonra başlar. Karma sözleşmelerde ise her iki yöntem için ilgili hükümlere uyulur.

Ayrıca "Fiyat farkı esaslarının uygulama esasları" başlıklı 6'ncı maddesinin yedinci fıkrasında ise, karma sözleşmelerde işin anahtar teslimi götürü bedel ve birim fiyatlı bölümleri için ayrı ayrı fiyat farkı hesaplanır denilmektedir.

İlgili yapım işi ihale sözleşmelerinin "Sözleşme türü ve bedeli başlıklı" maddelerinde; *"Bu Sözleşme, birim fiyat sözleşme olup, ihale dokümanında yer alan kesin projeye/projelere ve bunlara ilişkin mahal listeleri ile birim fiyat tariflerine dayalı olarak, İdarece hazırlanmış birim fiyat teklif cetvelinde yer alan her bir iş kaleminin miktarı ile bu iş kalemleri için yüklenici tarafından teklif edilen birim fiyatların çarpımı sonucu bulunan tutarların toplamı olan (rakam ve yazıyla) bedel üzerinden akdedilmiştir."* ifadesi yer almaktadır.

Örnek ihale dokümanları incelenmiş; Servis Deposu İnşaat İmalatları Yapılması gibi kalemlerin birim fiyat tariflerine bakıldığında pursantaj tablosunun da oluşturulduğu görülmüştür.

Bu iş kalemlerine/gruplarına pursantaj üzerinden ödeme yapılıyor olması ve uygulama projelerinin hazırlanmış/hazırlanabilir olması söz konusu ihalelerin karma sözleşme ile yapılabileceğini ortaya koymaktadır.

Karma sözleşme yapılmamış olması, idari şartnameyi, sözleşmenin türünü, imalat kalemlerinin ele alınış şeklini, iş programlarını, iş artış/azalışlarının oranlarını, fiyat farklarını, geçici ve kesin hakediş raporlarının hazırlanış biçimini doğrudan etkilemektedir.

Kamu İdaresince, söz konusu yapım işinde zemin etüdü olmadığından kesin proje olarak ihaleye çıkıldığı, servis deposu inşaatı yapım işinin sanat yapısı olduğu ve Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin "İhalelerde uyulması zorunlu hususlar" başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde geçen "bina" ifadesini karşılamadığı ve ihalenin birim fiyat usulüne göre yapıldığı belirtilmişse de; söz konusu Yönetmelik hükmüne göre, uygulama projesi bulunan işlerde anahtar teslimi götürü bedel teklif alınmak suretiyle ihale yapılmasının zorunlu olduğu, bina işleri hariç, ihaleden önce uygulama projesi yapılamayanların kesin/ön proje üzerinden birim fiyat ihaleye çıkılabileceği, bu işlerden, uygulama projesi yapılabilen kısımlar için anahtar teslimi götürü bedel, uygulama projesi yapılamayan kısımlarda ise her bir kalem iş için birim fiyat teklif almak suretiyle ihale yapılabileceği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ve açıklamalar doğrultusunda, aynı ihale içerisinde, uygulama projesi yapılabilen işler için anahtar teslim, diğerleri için ise birim fiyat teklif alınarak karma sözleşme yapılması gerekmektedir.

BULGU 10: İdare'nin Hizmet Alanındaki Bazı Yerleşim Yerlerinde Sayaç Okuma Yapılmaması ve Bazı Yerleşim Yerlerinde de Sayaç Takma İşleminin Tamamlanmamış Olması

İdare tarafından su hizmeti verilen bazı mahallelerde su bedelinin faturalandırılmasında ana araç olan sayaç okumalarının yapılmadığı, bazı mahallerde de sayaç takma işlemlerinin tamamlanamadığı bu yüzden kaçak su kullanım riskine sebebiyet verildiği görülmüştür.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un “Görev ve yetkiler” başlıklı 2'nci maddesinde; su ve kanalizasyon idarelerinin vatandaşın içme, kullanma ve endüstri suyu ihtiyaçlarını her türlü yeraltı ve yer üstü kaynaklarından sağlamak ve ihtiyaç sahiplerine dağıtılması için; kaynaklardan abonelere ulaşıncaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak, bu projelere göre tesisleri kurmak veya kurdurmak, kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmekle görevli ve yetkili olduğu belirtilmiştir.

İdare tarafından hazırlanan Sakarya Su ve Kanalizasyon İdaresinin Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliği'nin “Sayaçlar” başlıklı 41'inci maddesinde, abonelerin tükettiği su veya ürettiği atık su miktarının, standartlara uygun sistem, çap ve tipte, ayarlı ve damgalı sayaçlarla ölçüleceği, sayaçların İdare tarafından tespit edilen ve okunması kolay olan bir yerlere takılacağı hüküm altına alınmıştır.

Yine aynı Yönetmelik'in 35'inci maddesinde kaçak su kullanımına ilişkin sayacın çalışmasını her ne sebeple olursa olsun engelleyen, sayaca müdahale eden, tahrip eden, idareye haber vermeksizin sayacı yerinden söken, devre dışı bırakan veya idarede kayıtlı sayacının yerine başka sayaç bağlayan abone hakkında kaçak su kullanımı işlemleri uygulanacağı ifade edilmiştir.

Abone servisinden alınan veriler üzerinde yapılan incelemede, 6360 Sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile köyden mahalleye dönüşen ve SASKİ'nin hizmet alanı içerisinde yer alan 23 mahalledeki toplam 7522 abonenin sayaç okuma planına dahil edilmediği bunun dışında 6 mahallede ise sayaç takma işlemlerinin yapılmadığı anlaşılmıştır.

Kamu İdaresince, 23 mahallenin alt yapı, sayaç takma ve aboneliklerinin tamamlanarak okuma planına dahil edilmesi ile ilgili çalışmaların devam ettiği belirtilmiştir.

Söz konusu abonelerin sayaç okuma planına dahil edilmemesi, aboneler tarafından sayacın düzgün bir şekilde çalışmasını engellemek için sayacın tahrip edilmesi, idareden habersiz yerinden sökülmesi, devre dışı bırakılması veya sistemde kayıtlı sayacın yerine başka sayacın bağlanması gibi bir takım usulsüz işlemlerin yapılıp yapılmadığının sayaç okuma esnasında tespit edilebilmesi ihtimalini ortadan kaldırmakta ve yüksek maliyetlerle üretilen suyun faturalandırılmamasına, sonuç itibariyle de idarenin gelir kaybına neden olmaktadır. Bu sebeple idare tarafından abonelik işlemlerinin ivedilikle tesis edilmesi gerekmektedir.

BULGU 11: Pilot Bölge Olarak Başlatılan Uzaktan Sayaç Okuma Sistemi (USOS) Projesinin Sürüncemede Bırakılması

İdare'nin, sayaç tüketimlerinin okunması, abone bazlı tüketimlerin belirlenmesi, uygun yöntem ve mevzuata göre faturalandırılması için belirlenen pilot bölgedeki yeni nesil su sayaçlarının haberleşme teknolojileri ile uzaktan kontrol edilmesi ve endeks bilgilerinin alınması amacıyla 2016 yılında başlatmış olduğu projeyi, 2020 yılı saha çalışma raporu sonrası askıya aldığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda kamu kaynaklarının etkili ve verimli kullanılması gerektiği belirtilirken, ilgili diğer mevzuatlarda ise, su kaynaklarının korunması ve verimliliğin artırılması doğrultusunda, içme-kullanma suyunun etkin kullanılması ve israfının önlenmesi için içme-kullanma suyu temin ve dağıtım sistemlerindeki su kayıplarının kontrolü ve faturalandırılmasına ilişkin çeşitli hükümlere yer verilmiştir.

Yapılan incelemede, İdare'nin 2016 yılında çalışmalara başladığı, USOS pilot bölge çalışmasında 798 adet Lora bağlantılı AK311 Su Sayacı kullanıldığı, lokasyon olarak kentsel dönüşümünü tamamlamış, DMA (District Metered Area), 1-2 basınç yönetim bölgesi olarak şebeke giriş ve çıkışı izole edilmiş bir bölgenin seçildiği ve yeni nesil akıllı sayaç değişimlerinin tamamlandığı, ayrıca 45 adet NB-IoT sayaç ve data hattı temin edildiği, hatların APN (Access Point Name) üzerinden BMS (Building Management System) sunucusuna bağlandığı anlaşılmıştır.

Bu iki sistemin de (LoraWan-NB IoT) fayda maliyet analizi kapsamında karşılaştırıldığı 2020 yılı saha çalışması raporunda belirtilen, “Aralık 2020 itibariyle USOS için şartların henüz

tam olarak oluşmadığı, standartların tam olarak gelişmediği görülmektedir. Kurumumuz için pilot bölgede yapılan saha çalışmalarında LoraWan teknolojisinin istenen, hedeflenen verimi vermediği, NB-IoT teknolojisinin de haberleşme kalitesi anlamında verimli olduğu ancak Gsm operatörleri bazında bazı regülasyonlara tabi olduğu tespit edilmiştir.” gerekçesiyle sürecin askıya alındığı ortaya çıkmıştır.

Bu durum, projenin teknolojik zorluklarla karşılaştığını ve regülasyonlara uyum sağlama konusunda zorlandığını göstermektedir. İdare, projenin devamında daha etkili stratejiler geliştirmeli ve teknoloji seçiminde daha dikkatli bir yaklaşım benimsemelidir. Bu şekilde, gelecekteki benzer projelerde daha başarılı sonuçlar elde etme potansiyelini artırabilir ve kaynakları daha etkin bir şekilde yönetme yolunda önemli adımlar atabilir. Zira uzaktan sayaç okuma sistemleri, su kaynaklarının etkin ve verimli bir şekilde kullanılmasını destekleyerek, su kayıplarını minimuma indirme, abone bazlı tüketimleri belirleme ve faturalandırma süreçlerini optimize etme gibi bir dizi avantaj sunmaktadır.

Kamu İdaresince, USOS projesi kapsamında maliyet açısından daha uygun, istenen performansı ve evrenselliği sağlayacak farklı teknoloji desteği sunan akıllı sayaçlar konusunda araştırmaların devam ettiği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ve açıklamalar doğrultusunda, kamu kaynaklarının etkili ve verimli kullanılması adına, idarenin teknolojik altyapıyı güçlendirip regülasyonlara uyum sağlayarak, projeyi sürdürülebilir kılması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 12: Kayıtlı Taşınmazların Güncellemelerinin Mevzuata Uygun Yöntemlerle Yapılmaması

İdare'nin kayıtlı taşınmazlarına ilişkin mevzuata uygun yöntemler kullanılarak gerçeğe uygun değerlendirme yapmak yerine, gelir idaresinden alınan tarifeler ya da yeniden değerlendirme oranı baz alınarak güncelleme yapıldığı görülmüştür.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'e göre, taşınmazlar maliyet bedeli üzerinden kayıt altına alınmalıdır. Maliyet bedeli belirlenemeyen taşınmazlar için rayiç değerleri temel alınmalıdır. Kayıtların güncellenmesi konusunda ise Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ne atıfta bulunulmuştur. Ancak, bu yönetmelikte taşınmazların değerlerinin nasıl güncelleneceği konusunda belirgin bir hüküm bulunmamakla birlikte, "gerçeğe uygun değer" ve "kullanım değeri" kavramlarına veya idare tarafından belirlenmesi gereken değerlendirmelere vurgu yapılmıştır.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin “Tanımlar” başlıklı 4'üncü maddesinde “gerçeğe uygun değer”, piyasa koşullarında muvazaasız bir işlemde, bilgili ve istekli taraflar arasında bir varlığın el değiştirmesi veya bir borcun ödenmesi için belirlenen tutarı; 26'ncı maddesinin beşinci fıkrasında ise, “kullanım değeri” nakit üreten varlıklar için gelecekte elde edilmesi beklenen nakit akışlarının bugünkü değeri, nakit üretmeyen varlıklarda ise varlığın kalan hizmet potansiyelinin bugünkü değeri olarak ifade edilmiştir.

Yine aynı Yönetmelik'in “Maddi duran varlıkların kayıt değerleri” başlıklı 26'ncı maddesinin dördüncü fıkrasına göre, herhangi bir maliyet yüklenilmeksizin edinilen maddi duran varlıklar, gerçeğe uygun değeriyle muhasebeleştirilmelidir. Gerçeğe uygun değer belirlenemiyorsa, idarece tespit edilen değer esas alınmalıdır.

Bu kapsamda gerçeğe uygun değere ulaşmak için taşınmaz değerlemesi yoluna gidilmelidir. Taşınmaz değerlemesi, bir parselin durumuna uygun yöntemler kullanılarak o anki rayiç bedelinin belirlenmesini içerir. Doğru bir değer tahmini yapabilmek için temel bilgilerin tam anlamıyla elde edilmesi ve bu bilgilerin açık bir şekilde yorumlanması ve değerlendirilmesi önemlidir.

Taşınmaz değerlerini belirlemek için birçok yöntem bulunsa da en yaygın kullanılanlar; karşılaştırma, nominal değerlendirme, gelir (indirgenmiş nakit akımı) ve maliyet yöntemleridir. Mevzuatta geçen kullanım değeri kavramı, taşınmazın gelecekte beklenen getirilerinin net bugünkü değeri olan indirgenmiş nakit akım analizi ile uyumludur. Gerçeğe uygun değer ise nominal değerlendirme yöntemi kullanılarak elde edilebilir.

Nominal değerlendirme yönteminde, taşınmazın değerini etkileyen faktörler (ana yola yakınlık, altyapı, gürültü, jeolojik durum vb.) belirlenir. Bu faktörlere puanlar verilir ve ağırlıkları belirlenerek nominal taşınmaz değer haritaları oluşturulur.

Taşınmaz değerlendirme yöntemlerinde, taşınmaza ilişkin veri tabanının oluşturulması ve bu veri tabanında konumsal bilginin ağırlıklı olması önemlidir. Bu aşamada Coğrafi Bilgi Sistemleri, yeryüzüne ait bilgileri belirli bir amaca yönelik olarak toplama, bilgisayar ortamında depolama, güncelleştirme, kontrol etme, analiz etme ve görüntüleme gibi işlemlere olanak sağlayan bir karar destek sistemi olarak taşınmaz değerlemesi için kullanılabilir.

İdarenin bünyesinde faaliyet gösteren Coğrafi Bilgi Sistemleri Şube Müdürlüğü, taşınmaz değerlendirme ve güncelleme süreçlerinin etkin bir şekilde yürütülmesi için, gelişmiş CBS

kullanarak taşınmaz değerlerini belirleme ve güncelleme konularında çalışmalarını başlatabilmesi ve koordine edebilmesi mümkündür.

CBS destekli taşınmaz değerleme yöntemleri, İdare'nin taşınmazlarını daha hızlı, doğru ve ekonomik bir şekilde değerlendirmesine olanak sağlar. Bu yaklaşım, alım-satım, kiralama, kamulaştırma ve vergilendirme gibi birçok işlemde sağlıklı çözümler sunarak kurumun etkin bir şekilde yönetimini desteklemektedir.

Kamu İdaresince, Bulgu konusunda gerekli çalışmaların yürütüldüğü belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan açıklamalar doğrultusunda, kayıtlı taşınmazlara ilişkin olarak, Coğrafi Bilgi Sistemleri Şube Müdürlüğü'nün desteğiyle, İdarenin rasyonel bir veri tabanı oluşturarak mevzuat hükümleri yönünde, gerçeğe uygun güncellemeler yapması gerekmektedir.

BULGU 13: Taşınmaz İcmal Cetvellerinin Oluşturulmaması

İdare'nin mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazlara ilişkin taşınmaz icmal cetvellerin hazırlanmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 44'üncü maddesinde kamu idarelerinin taşınmazlarının kaydına ilişkin usul ve esasların çıkarılacak yönetmelik ile belirleneceği belirtilmiştir.

Buna istinaden genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kaydına ve icmal cetvellerinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar, 02.10.2006 tarihli ve 26307 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik ile düzenlenmiştir.

Anılan Yönetmeliğin “Kayıt şekli” başlıklı 7'nci maddesinde; kamu idarelerine ait taşınmazların mahiyetlerine göre, Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar Formunda, Tapuda Kayıtlı Olmayan Taşınmazlar Formunda, Orta Malları Formunda, Genel Hizmet Alanları Formunda, Sınırlı Aynî Haklar ile Kişisel Haklar ve Tahsis Formunda yer alan bilgileri içerecek şekilde bilgisayarda veya deftere yazılarak kaydının tutulacağı ve taşınmaz icmal cetvellerinin hazırlanması için bu formların mali hizmetler birimine gönderileceği, mali hizmetler biriminin de bu formları konsolide ederek Yönetmelik ekinde yer alan taşınmaz icmal cetvellerini oluşturacağı hüküm altına alınmıştır.

İdare taşınmazlarına yönelik yapılan incelemede; İdare tarafından taşınmaz listelerinin mezkûr Yönetmelik'te sayılan formlarda yer alan bilgileri içerecek şekilde elektronik ortamda tutulduğu, ancak taşınmaz icmal cetvellerinin oluşturulmadığı tespit edilmiştir. Bu durum idarenin mevcuttaki taşınmazlarının takibini zorlaştırmakta ve taşınmaz yönetiminin sağlıklı bir şekilde yapılmasına sebebiyet vermektedir. Ayrıca söz konusu bu eksiklik İdarenin mülkiyetinde bulunan taşınmazların mali tablolara tam ve doğru olarak yansımaları da engellemektedir.

Kamu İdaresince, taşınmaz icmal cetvellerinin oluşturulmasına yönelik süreçlerin devam ettiği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ve açıklamalar doğrultusunda, taşınmazların takip ve yönetiminin daha sağlıklı yapılabilmesi için İdare mülkiyetindeki taşınmazların kayıtlarının anılan Yönetmelik hükümlerine uygun bir şekilde yapılması gerekmektedir.

BULGU 14: Mevcut Kanalizasyon ve İçme Suyu Şebeke Tesislerinin Tevsii ve İslahına İlişkin Yapılan Harcamalardan Katılma Payı Alınmaması

İdare tarafından mevcut kanalizasyon ve içme suyu şebeke tesislerinin yenilenmesi, tevsii ve ıslahı kapsamında yapılan harcamalar karşılığında bu hizmetlerden faydalanan gayrimenkul sahiplerinden harcamalara katılma payı alınmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Kanalizasyon harcamalarına katılma payı" başlıklı 87'nci maddesi ve "Su tesisleri harcamalarına katılma payı" başlıklı 88'inci maddelerinde, yeni kanalizasyon ve/veya su tesisi yapılmasından ya da mevcut tesislerin tevsii ve ıslahından yararlanan gayrimenkul sahiplerinden harcamalara katılma paylarının tahakkuk ettirilerek tahsil edilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Kanun'un "Payların hesaplanması" başlıklı 89'uncu maddesinde harcamalara katılma payları, bir program dâhilinde veya istek üzerine doğrudan doğruya yapılan işlerde, bu hizmetler dolayısıyla yapılan giderlerin tamamı olacağı; yapılacak giderler peşin ödendiği takdirde bu payların ilgililerden yüzde yirmi beş noksanı ile alınacağı ancak bu tür hizmet giderlerinin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile İller Bankası Anonim Şirketi tarafından tespit edilerek yayımlanan rayiç ve birim fiyatlara göre hesaplanan tutarları aşamayacağı; harcamalara katılma payının bina ve arsalarda vergi değerinin yüzde 2'sini geçemeyeceği belirtilmiştir.

Kanun'un "Payların tahakkuk şekli" başlıklı 90'ıncı maddesinde ise; su tesisleri ile kanalizasyon harcamalarına katılma paylarının, hizmetten faydalanma şekillerine göre ilgili gayrimenkul sahipleri arasında ve 89'uncu maddeye göre hesaplanan katılma payları toplamının ilgili gayrimenkullerin vergi değerleri toplamına oranlanarak dağıtılması suretiyle hesaplanıp tahakkuk ettirilmesi gerektiği hüküm altına alınmıştır.

21.08.1981 tarih ve 17435 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun Harcamalara Katılma Payları ile İlgili Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'in "Vergi değeri deyimi" başlıklı 20'nci maddesine göre vergi değerinin, bina ve arsanın 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 29'uncu maddesine göre tespit edilen bedelini ifade ettiği; "Vergi değerinde değişiklik" başlıklı 21'inci maddesinde ise harcamalara katılma payının hesaplanmasında, gayrimenkulün vergi değerinde tahakkuktan sonra meydana gelen değişikliklerin nazara alınmaması gerektiği belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Tapu dairelerinin sorumluluğu" başlıklı 24'üncü maddesinde ise harcamalara katılma payına tabi gayrimenkullerin bir listesinin belediyelerce ilgili tapu dairelerine bildirilmesi gerektiği, söz konusu gayrimenkullerin satış, hibe ve trampaları halinde tapu dairelerinin payın tahsilini sağlamak üzere, belediyeyi haberdar edeceği ve pay ödenmedikçe intikal işleminin yapılmayacağı belirtilmiştir. Büyükşehir belediyelerinde kanalizasyon ve su tesisleri harcamalarına katılma payı, su ve kanalizasyon idareleri tarafından tahakkuk ve tahsil edildiğinden ilgili tapu dairelerine bildirim, su ve kanalizasyon idarelerince yapılmaktadır.

SASKİ Yönetim Kurulunun 2024 yılı Birim Fiyatları ve Uygulama Esaslarına ilişkin Kararında; su tesislerine katılma payı inşaat alanı baz alınarak konutlar için 345,43 TL/ m², işyerleri için 476,66 TL/m²; kanalizasyon katılma payı ise 1.646,57 TL/m kanal birim fiyatı baz alınarak konut, işyeri veya sanayi ve endüstriyel tesisler için farklı uygulama katsayıları esas alınarak hesaplanacağı ve bir defaya mahsus tahsil edileceği düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede, harcamalara katılma paylarının hesaplanmasında bu hizmetler dolayısıyla yapılan giderlerin tamamının ilgili gayrimenkullerin vergi değerleri toplamına oranlanarak dağıtımının yapılması suretiyle hizmetten faydalanan gayrimenkul sahiplerinden talep edilmediği ve harcamalara katılma payına tabi gayrimenkullerin bir listenin İdarece ilgili tapu dairelerine bildirilmediği; bunun yerine anılan Yönetim Kurulu Kararı uyarınca inşaat aşamasında ilk abonelik esnasında bir defaya mahsus su tesislerine ve kanalizasyon tesislerine katılma ücreti hesaplanarak tahsil edildiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresince, inşaat aşamasında ilk abonelik esnasında bir defaya mahsus su tesislerine ve kanalizasyon tesislerine katılma ücreti hesaplanarak tahsil edildiği belirtilmişse de; harcamalara katılma paylarının hesaplanmasında bu hizmetler dolayısıyla yapılan giderlerin tamamının ilgili gayrimenkullerin vergi değerleri toplamına oranlanarak dağıtımının yapılması suretiyle hizmetten faydalanan gayrimenkul sahiplerinden talep edilmesi ve harcamalara katılma payına tabi gayrimenkullerin bir listenin İdarece ilgili tapu dairelerine bildirilmesi gerekmektedir.

Anılan Kanun hükümlerine göre su ve kanalizasyon harcamalarına katılma payının tahakkukunun yapılması ve tahsilinin teminat altına alınması için harcamalara katılma payına tabi gayrimenkullerin bir listesinin İdarece ilgili tapu dairelerine bildirilmesi gerekmektedir.

BULGU 15: Yeraltı Suyu Kullanan Fakat Kanalizasyon Hizmetinden Yararlanmayanlara Atık Su Bedeli Tahakkuk Ettirilmesi

İdare tarafından kanalizasyon hizmeti verilmediği halde, kendi taşınmazındaki kuyu suyunu kullananlara atık su bedeli tahakkuk ettirildiği, ilgili abonelerin ise gerek dilekçe yoluyla İdareye gerekse dava yoluyla mahkemelere itiraz ettikleri görülmüştür.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 11'inci maddesinin altıncı fıkrası çerçevesinde, atık su altyapı sistemlerini kullanan veya kullanacak olanlara, bağlantı sistemlerinin varlığına bakılmaksızın kirlilik yükü ve atık su miktarına orantılı olarak katılım zorunluluğunu getirmiştir. Bu kapsamda, belediye meclisi tarafından ve ilgili idarelerce belirlenecek tarifeye göre, atık su toplama, arıtma ve bertaraf ücreti alınmaktadır.

SASKİ Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliğine göre, kanalizasyon şebekesine bağlantısı olmayan ve foseptik kullanan su ve atık su abonelerinden, idarece sağlanan atık su hizmeti ve nihai bertaraf hizmetine karşılık birim fiyat üzerinden atık su bedeli tahsil edilmesi öngörülmekte olup, şantiye ve park bahçe aboneleri dışındaki tüm aboneler aynı zamanda atık su abonesi kabul edildiği anlaşılmaktadır.

Yargıtay'ın konuya ilişkin birçok kararında, kanalizasyon hizmetinden faydalananmayan kişi ve kurumlardan atık su bedeli alınamayacağına yönelik bir istikrarlı uygulama benimsenmiştir. Bu karar, atık su bedelinin kanalizasyon hizmetinden yararlanmayanlardan talep edilemeyeceğini vurgulamaktadır.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 20 Ocak 2016 tarihli kararı da benzer bir çizgide

ilerleyerek, kuyudan temin edilen suyun yeşil alanlarda sulama suyu olarak kullanılması durumunda su ve atık su bedelinin ödenmeyeceği, ancak bu suyun ev, işyeri, wc, lavabo gibi yerlerde kullanılarak çıkan kirli suyun kanalizasyon sistemine deşarj edilmesi halinde tarife hükümlerine göre atık su bedelinin ödenebileceği ifade edilmiştir.

Benzer biçimde, Yargıtay 3'üncü Hukuk Dairesi'nin 11 Şubat 2016 tarihli Kararında ise, kendi taşınmazındaki kuyu suyunu kullanan kişi ve kuruluşlardan su bedeli alınamayacağını, ancak bu suların lavabo, wc, mutfak gibi yerlerde kullanılarak atıksu üretilmesi ve bu atıksuyun belediyenin kanalizasyon sistemine deşarj edilmesi durumunda atıksu bedelinin talep edilebileceğini belirtmektedir.

Kamu İdaresince, genel olarak atık su ücreti alınmasına ilişkin çeşitli mevzuat hükümlerine atıf yapılmış ancak yeraltı suyu kullanmakla birlikte kanalizasyon hizmetinden yararlanmayanlara atık su bedeli tahakkuk ettirilmesi tespitine bir açıklama yapılmamıştır.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ve açıklamalar doğrultusunda, gerek Çevre Kanunu'nun 11'inci maddesinin altıncı fıkrası gerekse benzer nitelikteki yargı kararları uyarınca kanalizasyon hizmetinden yararlanmayan kuyu suyu abonelerine atık su bedeli tahakkuk ettirilmemesi gerekmektedir.

BULGU 16: Çevre Temizlik Vergisi Paylarının İlgili Belediyelere Tam Olarak Aktarılmaması Sonucu Faiz Yüküne Maruz Kalınması

Ticari olmayan abonelerden su faturaları ile birlikte tahsil edilen çevre temizlik vergilerinin ilgili belediyelere tam olarak aktarılmaması nedeniyle, yapılandırma süreci sonunda yüksek faiz yüküne maruz kalındığı görülmüştür.

Ticari olmayan abonelerden su faturaları ile birlikte tahsil edilen çevre temizlik vergilerinin ilgili belediyelere aktarılmamış olması önemli bir hukuki ve mali sorunu ortaya koymaktadır. Bu durum, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun Mükerrer 44'üncü maddesi kapsamında düzenlenen çevre temizlik vergisinin tahsilatı ve aktarımı sürecine yönelik yasal düzenlemelerle de bağdaşmamaktadır. Anılan maddeye göre, çevre temizlik vergisinin su ve kanalizasyon idareleri tarafından tahsil edilmesi ve bu miktarın belirli oranlarda ilgili belediyelere aktarılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, ticari olmayan abonelerden dönem içerisinde tahsil edilen 2.5.1.1 ekonomik kodlarında kayıtlı 95.900.053,73 TL'nin sadece bir kısmının ilgili belediyelere

aktarıldığı, akabinde 7440 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun kapsamında yapılandırma yoluna gidildiği ve asıl borcun yanı sıra faiz yüküne katlanıldığı; dolayısıyla, İdare'nin finansal yükü artarak kamu kaynaklarının verimli kullanımı prensibine aykırı bir şekilde yüksek faiz ödemelerine sebep olduğu tespit edilmiştir.

Kamu İdaresince, ilçe belediyelerinin aboneliklerine ait su faturaları, kanal katılım payı, gibi borçlarının ÇTV paylarından mahsup edildiği, kalan bakiyelerin gelir-gider durumu dikkate alınarak ödendiği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ve açıklamalar doğrultusunda, ilgili belediyeler adına tahsil edilmiş olan çevre temizlik vergisinin süresinde ve tam olarak ilgili belediyelere aktarılması gerekmektedir.

BULGU 17: İdare'nin Gelirlerine İlişkin Tahsilat ve Takip Süreçlerinin Etkin Olarak İşletilmemesi

İdare'nin gelirlerine yönelik tahsilat ve takip işlemlerinin etkin bir şekilde yerine getirilmediği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 11'inci maddesinde, üst yöneticilerin, sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesini ve kullanılmasını sağlamaktan, malî yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi ve kanunlar ile Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden mahalli idarelerde meclislerine karşı sorumlu oldukları ifade edilmiştir. Yine üst yöneticilerin bu sorumluluğun gereklerini harcama yetkilileri, mali hizmetler birimi ve iç denetçiler aracılığıyla yerine getirecekleri belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un “Gelirlerin toplanması sorumluluğu” başlıklı 38'inci maddesinde; kamu gelirlerinin tarh, tahakkuk, tahsiliyle yetkili ve görevli olanların, ilgili kanunlarda öngörülen tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından sorumlu olduğu hüküm altına alınmıştır.

Yine Kanun'un “Mali hizmetler birimi” başlıklı 60'ıncı maddesinin (e) bendinde de; ilgili mevzuatı çerçevesinde idare gelirlerini tahakkuk ettirmek, gelir ve alacaklarının takip ve tahsil işlemlerini yürütmek mali hizmetler biriminin görevleri arasında sayılmıştır.

İdare tarafından çıkarılan Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliği'nin "Tahakkuk ve tahsilat esasları" başlıklı 42'nci maddesinde su, atıksu ve diğer hizmet bedellerinin bu yönetmelik hükümlerine göre tahakkuk ve tahsil edileceği belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 6'ncı bölümünde; vadesinde ödenmeyen borçlara ilişkin yaptırımlar sayılmıştır. Buna göre, *“Aboneler tahakkuk eden fatura bedellerini bildirimde belirtilen son ödeme tarihine kadar ödemekle yükümlüdür. Süresinde ödenmeyen fatura bedelleri 21.07.1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 51'inci maddesinde belirtilen oranda günlük olarak gecikme zammı ile birlikte yasal yollardan tahsil edilir.”* denilmektedir.

Kurum gelirlerinin tahakkuk, tahsilat ve takip süreçlerinin etkinliğinin incelenmesi amacıyla geçmişe dönük olarak borçlu olan tüm abonelerin 31.12.2024 tarihi itibarıyla listesi ilgili birimden temin edilmiştir. Borçlu abone listesindeki veriler üzerinde yapılan incelemede aşağıdaki tabloda gösterildiği üzere Kurumun geçmiş yıllardan da devam eden toplamda 239.698.558,24 TL tutarında alacağı olduğu tespit edilmiştir.

Kamu İdaresince, borçlu abonelere sms gönderimi, arama, borçtan kapama, ihtarname gönderimi ve icra ön takip süreçlerinin otomatik olarak işletildiği, tüm borç takip süreçleri uygulanmasına rağmen ödeme yapmayan abonelere icra takibi başlatıldığı belirtilmiştir.

İdare'nin mali yapısının sürdürülebilir nitelikte olabilmesi için gelirlerin takip ve tahsil süreçlerinin daha etkin bir şekilde yürütülmesi gerekmektedir.

Tablo 11: İdare'nin Son 3 Yılda Abonelerden Olan Birikimli Alacakları (TL)

Yıl	2022	2023	2024
Alacak Tutarı	122.429.909,03	189.143.119,44	239.698.558,24

BULGU 18: İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

İdarede çalışan işçilerin sosyal hakları olan yıllık ücretli izinlerinin zamanında düzenli olarak kullandırılmadığı ve bu nedenle birikmiş yıllık izin sürelerinin bulunduğu görülmüştür.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 50'nci maddesinde, dinlenmenin çalışanların bir hakkı olduğu ve bu hakkın kullanımının kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık

ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu; 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği; 60'ncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık iznin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ile işverence tutulması zorunlu kayıtların şekline ilişkin hususların ilgili Bakanlık tarafından hazırlanacak bir Yönetmelik ile gösterileceği belirtilmiştir.

Bu Kanun hükmüne istinaden 03.03.2004 tarih ve 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili olarak İş Kanunu'na benzer düzenlemeler yapılmıştır.

Aynı Kanun'un 103'üncü maddesinde ise yıllık ücretli izni bu Kanun'un 56'ncı maddesine aykırı olarak bölen veya hak edilmiş izni kullanmadan iş sözleşmesinin sona ermesi halinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya belirtilen Yönetmelik'in esas ve usullerine aykırı olarak izin kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için ikiyüzyirmi Türk Lirası (2024 yılı için 2.666,00 TL) idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca Cumhurbaşkanlığı'nın 30.06.2021 tarih ve 31527 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tasarruf Tedbirleri konulu 2021/14 sayılı Genelge'sinde; 4857 sayılı Kanun kapsamında çalışan işçilerin yıl içinde kazandıkları yıllık ücretli izin sürelerinin ilgili yıl içerisinde, önceki yıllarda hak kazanıp kullanmadıkları yıllık izin sürelerinin de yürütülen hizmetlerde aksamaya sebep olmayacak şekilde azami üç yıl içerisinde kullandırılması gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan düzenlemelere göre işverenin yıllık izinleri kullandırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve işçinin de izin hakkından feragat etmesi mümkün değildir. Diğer taraftan işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmekte ve yıllık izin karşılığı yapılacak olan bu ücret ödemesi de işçinin son ücreti üzerinden yapılacağından yüksek tutarlarda ödeme yapılmasına neden olmaktadır. Ayrıca Anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda idareler, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103'üncü maddesi gereğince

idari para cezası ile karşı karşıya kalabilmektedir.

Yapılan incelemede; İdare’de görev alan kadrolu işçilerden bazılarının 2024 yılı içinde hiç izin kullanmadığı gibi diğer işçilerinde kullanmadığı yıllık izinlerinin olduğu tespit edilmiştir. Bu işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde, mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları, işçinin son ücreti dikkate alınarak izin ücreti olarak ödeneceğinden idareler açısından öngörülemeyen giderlerin ortaya çıkmasına neden olacaktır.

Kamu İdaresince, daimi işçi ve sürekli işçi statüsünde çalışan personelin yıllık izinlerinin kullandırılması ile ilgili olarak ilgili birimlere düzenli olarak dağıtımly yazı yazıldığı, takip işlemlerinin yapıldığı belirtilmiştir.

Bahse konu mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde İdare’de çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerinin, mevzuata uygunluk ve İdareye ek mali külfet getirmemesi amacıyla biriktirilmeden, zamanında ve düzenli olarak kullandırılması gerekmektedir.

BULGU 19: Ek Özel Hizmet Tazminatı Puantajlarının Hatalı Doldurulması

Teknik hizmetler sınıfında görevli personele üçer aylık dönemler itibarıyla yapılan ek özel hizmet tazminatı ödemelerinde bazı personele ilişkin puantajların ilgili personelin izinli olduğu günler için de doldurulduğu görülmüştür.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun “Zam ve Tazminatlar” başlıklı 152’nci maddesinde, Teknik Hizmetler Sınıfına dahil kadrolarda bulunan personelden açık çalışma mahallerinde fiilen çalışanlara, bulundukları kadrolar esas alınmak suretiyle, çalışılan her gün için belirlenecek oranlarda ve üçer aylık dönemler itibarıyla toplamı 60 puanı aşmayacak şekilde, dönem sonlarında ödenmek üzere ek özel hizmet tazminatı ödenebileceği ifade edilmiştir.

17.04.2006 tarih ve 2006/10344 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında, ödenecek olan ek özel hizmet tazminatının kimlere, hangi oranda ve en fazla ne kadar ödeneceği gibi ayrıntılar belirtilmiş olup bu ödemelerin fiilen çalışılan günler karşılığı yapılacağı ifade edilmiştir. Yine aynı kararda üçer aylık dönemlerde ödenecek tazminat toplamının 60 puanı aşmayacağı diğer bir deyişle 20 günlük ödeme tutarını aşamayacağı öngörülmektedir.

Yapılan incelemede, İdare’de çalışan teknik personele yapılacak ek özel hizmet tazminatları için üçer aylık dönem sonunda birim amirlerince hazırlanan çalışma puantajlarıyla

personelin ilgili dönemde kullanmış oldukları izinler karşılaştırılmış ve bazı personel tarafından izinli olunan günler için fiili olarak arazide çalışıldığının beyan edildiği tespit edilmiştir.

İlgili husus üzerine tüm teknik personelin puantajları kontrol edildiğinde üçer aylık dönemler itibarıyla izinli günler hariç fiilen 20 gün çalışıldığı ancak aşan sürelerde izinli günlerinde yer aldığı bu durumun hatalı ödeme riski oluşturduğu anlaşılmıştır.

Kamu İdaresince, fazla ödenen ek özel hizmet tazminatı tutarlarının ilgililerin 2025 yılı mart ayı maaşından kesildiği, 2025 yılı itibarıyla hem puantajlar hem de izin bilgilerinin karşılaştırılarak ödeme yapılacağı belirtilmiştir.

Puantajların fiilen çalışılan günler için doldurulması gerekmektedir.

BULGU 20: Yevmiye Defterinde Boş Yevmiyeler Bırakılması ve Geçmişe Yönelik Kayıt Yapılması

Yevmiye defterinde, bazı yevmiye numaralarının atlanarak boş bırakıldığı ve geçmişe yönelik yevmiye kaydı yapıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Yevmiye Sistemi, Muhasebeleştirme Belgeleri ve Açılış Kayıtları" başlıklı 43'üncü maddesinin birinci fıkrasında; işlemlerin, yevmiye tarih ve numara sırasına göre ve maddeler halinde yevmiye defterine günlük olarak kaydedileceği; buradan da usulüne göre büyük defter ve yardımcı defterlere sistemli bir şekilde dağıtılacağı; üçüncü fıkrasında ise; muhasebeleştirme belgelerinin yevmiye tarih ve numarası sütunlarına, gerçekleşen işlemlerin kayda geçirildikleri tarih ile hesap döneminin başında (1)'den başlayıp, hesap döneminin sonuna kadar devam eden birer numara verileceği, bu yevmiye numaralarının, gerek yevmiye defteri gerekse büyük defter ve yardımcı defter kayıtlarında esas olacağı hükme bağlanmıştır.

Aynı Yönetmelik'in "Kullanılacak Defterler ve Kayıt Düzeni" başlıklı 44'üncü maddesinde ise yevmiye defteri, kayda geçirilmesi gereken işlemlerin yevmiye tarih ve numarasıyla ve maddeler halinde düzenli olarak yazıldığı müteselsil sıra numaralı defter şeklinde tanımlanmıştır.

Yönetmelik'in "Kayıt Yanlışlıklarının Düzeltilmesi" başlıklı 503'üncü maddesinde de; kurumsal, fonksiyonel ve finansman tipi sınıflandırma kodlarında yapılan kayıt hatalarının

düzeltilmesi durumu hariç olmak üzere, yevmiye kayıtlarında meydana gelebilecek her türlü yanlışlığın ancak muhasebe kaydıyla düzeltileceği ifade edilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerinden anlaşılabacağı üzere, yevmiye defterine kayıtların müteselsil numaralandırılarak yapılması ve muhasebe kayıtlarındaki hataların sadece yeni muhasebe kayıtlarıyla düzeltilmesi ve her bir işleme ayrı bir yevmiye numarası verilmesi gerekmektedir.

İdare'nin yevmiye defterinde yapılan incelemeler neticesinde; 3 adet yevmiye numarasının boş bırakılarak muhasebe kayıtlarının yapılmaya devam edildiği, 23 adet yevmiyede ise geçmişe yönelik kayıt yapıldığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresince, 2025 mali yılı içerisinde bulgudaki yer alan mevzuat hükümlerine riayet edileceği belirtilmiştir.

Muhasebe kayıt sisteminin boş yevmiye bırakılmasına ve geçmişe yönelik kayıt yapılmasına izin vermesi muhasebe sisteminin ve bu sistemin ürettiği mali verilerin güvenilirliğini olumsuz etkilemektedir.

Yevmiye kayıtlarının yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri doğrultusunda 1'den başlayarak sıralı bir şekilde atlanılmadan gitmesi gerekmektedir.

Yapılan her bir işlemin maddeler halinde yevmiye defterine günlük olarak kaydedilmesi, muhasebe kayıtlarındaki hataların sadece yeni muhasebe kayıtlarıyla düzeltilmesi ve geriye dönük işlem yapılmaması gerekmektedir.

BULGU 21: Yevmiye Defteri ve Muhasebeleştirme Belgelerine Alt Yevmiye Numarası Verilerek Kayıt Yapılması

Bütçeden nakden veya mahsuben yapılan harcamalar ile diğer işlemlerin muhasebeleştirilmesinde düzenlenen ödeme emri belgeleri ve muhasebe işlem fişlerine, kesin yevmiye numarasının dışında alt yevmiye numaraları verilerek yevmiye defterine kayıt yapıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Yevmiye sistemi, muhasebeleştirme belgeleri ve açılış kayıtları" başlıklı 43'üncü maddesinde; gerçekleşen işlemlerin muhasebeleştirme belgeleriyle kaydedileceği belirtildikten sonra bütçeden nakden

veya mahsuben yapılan harcamaların “Ödeme Emri Belgesi”, diğer işlemlerin ise “Muhasebe İşlem Fişi” ile muhasebeleştirileceği ifade edilmiş, muhasebeleştirme belgelerinin yevmiye tarih ve numarası sütunlarına, gerçekleşen işlemlerin kayda geçirildikleri tarih ile hesap döneminin başında (1)'den başlayıp hesap döneminin sonuna kadar devam eden birer numara verileceği, gerek yevmiye defteri gerekse büyük defter ve yardımcı defter kayıtlarında bu yevmiye numaralarının esas alınacağı belirtilmiştir.

Anılan Yönetmelik'in “Kullanılacak defterler ve kayıt düzeni” başlıklı 44’üncü maddesinde de; Yönetmeliğin uygulanmasında "Yevmiye defteri", "Büyük defter", "Kasa defteri" ve "Yardımcı hesap defterlerinin" kullanılacağı belirtilmiş, kayda geçirilmesi gereken işlemlerin yevmiye tarih ve numarasıyla ve maddeler halinde düzenli olarak yazılıp müteselsil sıra numarasıyla kaydedileceği “Yevmiye defterinin” tanımında da ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, ödeme emri belgeleri ve muhasebe işlem fişlerine asıl yevmiye numarasının altında alt yevmiye numarası verildiği ve yevmiye defterine bu şekilde kayıt yapıldığı tespit edilmiştir. Kayıtların bu şekilde yapılması geçmişe dönük kayıt yapmaya olanak sağlamaktadır.

Kamu İdaresince, muhasebe işlem kayıtlarına dikkat edileceği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ve açıklamalar doğrultusunda, İdare’nin bütçesinden nakden veya mahsuben yapılan harcamalar ile diğer işlemlerin muhasebeleştirilme işlemlerinin anılan Yönetmelik hükümlerine uygun olarak gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER

EK 1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Yeraltı Suyu Kullanan Fakat Kanalizasyon Hizmetinden Yararlanmayanlara Atık Su Bedeli Tahakkuk Ettirilmesi ve Faydalı Kullanımı Aşan Miktarların Kiraya Verilmemesi	2023	Yerine Getirilmedi	Söz konusu bulgu bünyesinde iki ayrı konu yer aldığından "BULGU 28: Yeraltı Suyu Kullanan Fakat Kanalizasyon Hizmetinden Yararlanmayanlara Atık Su Bedeli Tahakkuk Ettirilmesi" ve "BULGU 30: Sondaj İzni Verilen Kuyulardan Yapılan Faydalı Tüketim Miktarına İlişkin Denetimin Yapılmaması" başlıkları altında 2 ayrı bulgu konusu yapılmıştır.
Amortisman Tutarlarının İlgili Varlığın Kayıtlı Değerinden Yüksek Olması	2023	Yerine Getirilmedi	"BULGU 24: Amortisman Tutarlarının İlgili Varlığın Kayıtlı Değerinden Yüksek Olması" başlığı altında bulgu konusu yapılmıştır.
Taşınmaz İcmal Cetvellerinin Oluşturulmaması	2023	Yerine Getirilmedi	"BULGU 21: Taşınmaz İcmal Cetvellerinin Oluşturulmaması" başlığı altında tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
Sapanca İçme Suyu Havzası Koruma Bölgesinde Yapı Ruhsatı Bulunmayan Yerlere Su Hizmeti Sağlaması	2023	Yerine Getirilmedi	Söz konusu bulgunun kapsamı genişletilerek "BULGU 1: Yapı Kullanma İzin Belgesi Bulunmayan Bungalov ve Benzeri Konaklama Tesislerine İşyeri Su Aboneliği Tesis Edilmesi ve Kaçak Su Kullanan Tesislerin Bulunması" başlığı altında tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
Yapım İhalelerinde Bazı İmalatlara Ait Uygulama Projesi Olduğu Halde Karma Sözleşme Yerine Birim Fiyat Sözleşme Yapılması	2023	Yerine Getirilmedi	"BULGU 10: Yapım İhalelerinde Bazı İmalatlara Ait Uygulama Projesi Olduğu Halde Karma Sözleşme Yerine Birim Fiyat Sözleşme Yapılması" başlığı altında tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
İdarenin Hizmet Alanındaki Bazı Yerleşim Yerlerinde Sayaç Okuma Yapılmaması ve Bazı Yerleşim Yerlerinde de Sayaç Takma İşleminin Tamamlanmamış Olması	2023	Yerine Getirilmedi	Abone servisinden alınan veriler üzerinde yapılan incelemede, 6360 Sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile köyden mahalleye dönüşen ve SASKİ'nin hizmet alanı içerisinde yer alan 23 mahalledeki toplam 7295 abonenin sayaç okuma planına dahil edilmediği bunun dışında 6 mahallede ise sayaç takma işlemlerinin yapılmadığı anlaşılmıştır. "BULGU 31: İdare'nin Hizmet Alanındaki Bazı Yerleşim Yerlerinde Sayaç Okuma Yapılmaması ve Bazı Yerleşim Yerlerinde de Sayaç Takma İşleminin tamamlanmamış Olması" başlığı altında tekrar bulgu konusu yapılmıştır.

Bütçe Emaneti Ödenmelerinde Mevzuatta Belirtilen Sıraya Uyulmaması	2023	Yerine Getirilmedi	"BULGU 19: Bütçe Emaneti Ödenmelerinde Mevzuatta Belirtilen Sıraya Uyulmaması" başlığı altında bulgu konusu yapılmıştır.
Çevre Katkı Paylarının İlgili Bakanlığa Aktarılmaması	2023	Yerine Getirilmedi	2023 yılında çevre katkı paylarının Bakanlığa aktarılmaması bulgu konusu yapılmıştır. 2024 yılında yapılan incelemede ise son 10 yıl içerisinde Çevre Katkı Paylarının Defterdarlık Muhasebe Birimi Hesabı Yerine Bakanlığın Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğü Hesabına Ödendiği tespit edilmiş ve bulgu revize edilerek "BULGU 3: Çevre Katkı Paylarının Defterdarlık Muhasebe Birimi Hesabı Yerine Bakanlığın Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğü Hesabına Ödenmesi" başlığı altında bulgu konusu yapılmıştır.
İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıp-Kaçak Oranının Yüksek Olması	2023	Yerine Getirilmedi	"BULGU 33: İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıp-Kaçak Oranının Yüksek Olması" başlığı altında tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
Yevmiye Defterinde Boş Yevmiyeler Bırakılması ve Geçmişe Yönelik Kayıt Yapılması	2023	Yerine Getirilmedi	"BULGU 17: Yevmiye Defterinde Boş Yevmiyeler Bırakılması ve Geçmişe Yönelik Kayıt Yapılması" başlığı altında bulgu konusu yapılmıştır.
Yevmiye Defteri ve Muhasebeleştirme Belgelerine Alt Yevmiye Numarası Verilerek Kayıt Yapılması	2023	Yerine Getirilmedi	"BULGU 18: Yevmiye Defteri ve Muhasebeleştirme Belgelerine Alt Yevmiye Numarası Verilerek Kayıt Yapılması" başlığı altında bulgu konusu yapılmıştır.
İdarenin Gelirlerine İlişkin Tahsilat ve Takip Süreçlerinin Etkin Olarak İşletilmemesi	2023	Yerine Getirilmedi	"BULGU 27: İdare'nin Gelirlerine İlişkin Tahsilat ve Takip Süreçlerinin Etkin Olarak İşletilmemesi" başlığı altında bulgu konusu yapılmıştır.
Pilot Bölge Olarak Başlatılan Uzaktan Sayaç Okuma Sistemi (USOS) Projesinin Sürüncemede Bırakılması	2023	Yerine Getirilmedi	"BULGU 11: Pilot Bölge Olarak Başlatılan Uzaktan Sayaç Okuma Sistemi (USOS) Projesinin Sürüncemede Bırakılması" başlığı altında tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
Çevre Temizlik Vergisi Paylarının İlgili Belediyelere Tam Olarak Aktarılmaması Sonucu Faiz Yüküne Maruz Kalınması	2023	Yerine Getirilmedi	"BULGU 29: Çevre Temizlik Vergisi Paylarının İlgili Belediyelere Tam Olarak Aktarılmaması Sonucu Faiz Yüküne Maruz Kalınması" başlığı altında bulgu konusu yapılmıştır.
Tahsis Edilen ve Tahsisli Kullanılan Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarında İzlenmemesi	2023	Yerine Getirilmedi	"BULGU 22: Tahsis Edilen ve Tahsisli Kullanılan Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarında İzlenmemesi" başlığı altında bulgu konusu yapılmıştır.
İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına	2023	Yerine Getirilmedi	"BULGU 15: İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması" başlığı altında bulgu konusu yapılmıştır.

İlişkin Tedbirlerin Alınmaması			
Kayıtlı Taşınmazların Güncellemelerinin Mevzuata Uygun Yöntemlerle Yapılmaması	2023	Yerine Getirilmedi	"BULGU 23: Kayıtlı Taşınmazların Güncellemelerinin Mevzuata Uygun Yöntemlerle Yapılmaması" başlığı altında bulgu konusu yapılmıştır.
İş Programlarının İmalat-Ödenek-Süre Bağlantısı Kurulmadan Hazırlanması	2023	Yerine Getirilmedi	"BULGU 12: İş Programlarının İmalat-Ödenek-Süre Bağlantısı Kurulmadan Hazırlanması" başlığı altında bulgu konusu yapılmıştır.